

UiO : **Det juridiske fakultet**

Yttergrense for arbeidsinntekt i earn out-tilfelle

Kandidatnummer: 611

Leveringsfrist: 25. april 2013

Antall ord: 14500

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	1
1.1	Problemstillingen	1
1.2	Grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt	1
1.3	Grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt	3
1.4	Skattepolitikk	4
1.5	Juridisk metode i forvaltningen	5
1.6	Videre fremstilling	6
2	GJELDENE RETT	7
2.1	Alminnelig inntekt	7
2.2	Personinntekt	10
2.3	Skattegrunnlag og skattesatser	11
2.4	Grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt	15
2.5	Grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt	16
3	EARN OUT	17
3.1	Generelt om earn out	18
3.2	Earn out i relasjon til grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt	18
3.3	Earn out i relasjon til grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt	20
3.4	Hjemmel for omklassifisering	21
3.5	Rettskildene	23
4	OMKLASSIFISERING VED OVERDRAGELSE AV EPF	25
4.1	Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg)	25
4.2	Partenes anførsler	27
4.3	Høyesteretts standpunkt	29
4.4	Goodwill	30

4.5	Fordel vunnet ved arbeid, jf. sktl. § 5-10.....	33
4.6	Var Skoglis vederlag foranlediget av hans innsats for Alvdal Bygg?	36
4.7	Obiter dictum	39
4.7.1	Uavhengige parter.....	40
4.7.2	Markedslønn	41
4.7.3	Bindingstid.....	43
4.8	Foreløpig konklusjon	45
5	OMKLASSIFISERING VED OVERDRAGELSE AV AS.....	46
5.1	Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit)	47
5.2	Partenes anførsler.....	48
5.3	Høyesteretts standpunkt.....	50
5.4	Fordel vunnet ved arbeid, jf. sktl. § 5-10.....	50
5.4.1	Markedslønn	54
5.4.2	Stor produksjonsbedrift	55
5.4.3	Nøkkelpersoner.....	55
5.4.4	Restvederlag tilsvarte eierandel.....	56
5.4.5	Restvederlag var høyere enn aksjenes markedsverdi	57
6	SAMMENLIGNING	58
6.1	Sammenligning av grensene	58
6.2	En velbegrunnet grensedragning?.....	61
	LITTERATURLISTE	64

1 Innledning

1.1 Problemstillingen

Avhandlingen har to hovedproblemstillinger. Den første problemstillingen handler om grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt i earn out-tilfeller. Den andre problemstillingen omhandler grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt i en sammenlignbar situasjon. Med earn out menes en salgsmetode hvor eieren selger virksomheten sin, og samtidig forplikter seg til å fortsette å arbeide i virksomheten under den nye eieren.

Grensene angår i utgangspunktet to ulike regelsett. Spørsmålet er om kriteriene for grensedragningen er like når man kommer til en salgssituasjon.

Jeg vil behandle grensene hver for seg i oppgaven. Først vil jeg se på grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt i kapittel 4. Deretter vil jeg se på grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt i kapittel 5. Til slutt vil jeg foreta en sammenligning av grensene i kapittel 6.

1.2 Grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt

Bakgrunnen for problemstillingen er at dagens skattesystem opererer med et skille mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. Skillet har oppstått på bakgrunn av at arbeid- og virksomhetsinntekt inngår i ulike skattegrunnlag. Både arbeid- og virksomhetsinntekt inngår i grunnlaget for alminnelig inntekt. Derimot er det bare arbeidsinntekt som inngår i grunnlaget for personinntekt, og som blir gjenstand for toppskatt og trygdeavgift. Det innebærer at arbeidsinntekt skattlegges tyngre enn virksomhetsinntekt. Det er dermed viktig å trekke en grense mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. Derimot er det ikke bestandig like lett å fastsette hvor denne grensen går.

Problemstillingen om grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt kan oppstå i flere sammenhenger mens aktiviteten er i gang. I denne avhandlingen vil jeg behandle skillet når

det oppstår i forbindelse med salg av virksomhet. Jeg vil fokusere på situasjonen som oppstår når eieren av et enkeltpersonforetak selger virksomheten, og samtidig forplikter seg til å fortsette å arbeide i virksomheten under den nye eieren.¹ Situasjonen går under navnet ”earn out”.

I den sammenheng kan det oppstå tvil om selgerens vederlag skal anses som vederlag for arbeid, eller som vederlag for salg av virksomhet. Spørsmålet er om selgerens vederlag skal klassifiseres som arbeid- eller virksomhetsinntekt.

Vanligvis går det veldig greit å trekke en grense mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. En person som er ansatt i en bedrift vil få inntekten sin klassifisert som arbeidsinntekt. På samme måte vil inntekten for eieren av et EPF bli klassifisert som virksomhetsinntekt.

Utfordringen for ligningsmyndighetene oppstår når den faste posisjonen til skattyteren opphører. Avgrensningsproblemet oppstår når eieren av et EPF slutter å være eier, samtidig som han går over til å være en vanlig ansatt. I denne overgangsfasen er ikke reglene like klare, og det kan oppstå tvil om hvordan grensen skal trekkes mellom arbeid- og virksomhetsinntekt.

Dersom ligningsmyndighetene finner at skattyter feilaktig har klassifisert vederlaget som virksomhetsinntekt, kan de omklassifisere vederlaget til arbeidsinntekt.

Jeg vil behandle grensedragningen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt ved earn out i oppgavens kapittel 4. Reglene om grensedragningen fremgår hovedsakelig av rettspraksis. Jeg vil ta utgangspunkt i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) ved behandlingen av spørsmålet.

¹ Enkeltpersonforetak er heretter forkortet til EPF

1.3 Grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt

Bakgrunnen for problemstillingen er at dagens skattesystem skiller mellom arbeid- og kapitalinntekt. Også dette skillet har grunnlag i at arbeid- og kapitalinntekt inngår i ulike skattegrunnlag. Både arbeid- og kapitalinntekt inngår i grunnlaget for alminnelig inntekt. Derimot er det kun arbeidsinntekt som inngår i grunnlaget for personinntekt, og som blir gjenstand for toppskatt og trygdeavgift. Skattebyrden er dermed tyngre for arbeidsinntekt enn for kapitalinntekt. Det er dermed viktig å trekke en grense mellom arbeid- og kapitalinntekt. Derimot er det ikke bestandig like lett å fastsette hvor denne grensen går.

Problemstillingen om grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt kan oppstå i flere sammenhenger. I denne oppgaven vil jeg behandle skillet når det oppstår i forbindelse med salg av et aksjeselskap.² Jeg vil fokusere på situasjonen som oppstår når en aksjonær selger alle aksjene sine i selskapet, og samtidig forplikter seg til å fortsette å arbeide i det samme selskapet under den nye eieren. Situasjonen går under navnet ”earn out”.

I den sammenheng kan det oppstå tvil om aksjonærens vederlag skal anses som vederlag for arbeid, eller som vederlag for salg av aksjer. Spørsmålet er om aksjonærens vederlag skal klassifiseres som arbeid- eller kapitalinntekt.

Vanligvis går det veldig greit å trekke en grense mellom arbeid- og kapitalinntekt. En person som er ansatt i en bedrift vil få inntekten sin klassifisert som arbeidsinntekt. På samme måte vil gevinst ved salg av aksjer normalt klassifiseres som kapitalinntekt.

Utfordringen for ligningsmyndighetene oppstår når den faste posisjonen til skattyteren opphører. Avgrensningsproblemet oppstår når aksjonæren selger alle aksjene sine i et selskap, og samtidig går over til å være en vanlig ansatt i det samme selskapet. I denne over-

² Aksjeselskap vil heretter bli forkortet til AS.

gangsfasen er ikke reglene like klare, og det oppstår tvil om hvordan grensen skal trekkes mellom arbeid- og kapitalinntekt.

Jeg vil behandle grensedragningen mellom arbeid- og kapitalinntekt i oppgavens kapittel 5. Reglene om grensedragningen fremgår hovedsakelig av rettspraksis. Jeg vil ta utgangspunkt i Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) ved behandlingen av spørsmålet.

1.4 Skattepolitikk

I dette underkapittelet vil jeg ta en rask gjennomgang av dagens skattepolitikk. Jeg vil i den sammenheng redegjøre for skattesystemets hovedformål og –hensyn. Jeg tar denne gjennomgangen for å gi en bedre forståelse av reglene som gjennomgås senere i avhandlingen.

Skattepolitikken i Norge har stort sett handlet om hvor høye skattesatsene skal være, samt i hvilken grad de skal virke omfordelende.³

Inntektsskatten fremmer hovedsakelig to formål. For det første gir skattene inntekt til staten. Dette gir staten en mulighet til å utøve offentlig aktivitet, som å tilby helsetjenester osv. For det andre er skattene med på å omfordele verdier i samfunnet. Inntektsskatten bidrar til å velte verdier fra de rike i samfunnet over til de fattige.

Skattlegging kan også ha som formål å styre mennesker bort fra, eller mot, en bestemt aktivitet. Som et eksempel kan nevnes høye avgifter på alkohol og tobakk.

Ved utformingen av de enkelte skattereglene er det noen hensyn som særlig spiller inn. Særlig viktig er hensynet til rettferdighet og effektivitet.

³ Zimmer 2009 s. 30

Hensynet til rettferdighet kommer til uttrykk blant annet gjennom skatteevneprinsippet. Prinsippet går ut på at skattebelastningen skal fordeles ut fra subjektens evne til å bære den.⁴ Dette vil ofte oppfattes som det mest rettferdige.

Hensynet til effektivitet viser til at skattleggingen bør skje på en måte som gir minst mulig samfunnsøkonomisk tap. Det er en oppfatning at det vil være samfunnsøkonomisk effektivt å unngå å styre skattesubjektenes handlinger i en bestemt retning. I den forbindelse legges det vekt på nøytralitet, symmetri og kontinuitet ved skattleggingen. Hensynet til symmetri kommer blant annet til uttrykk ved fradragreglene i sktl. kapittel 9.

1.5 Juridisk metode i forvaltningen

I dette kapitlet vil jeg redegjøre kort for skatterettens tilknytning til forvaltningsretten. Jeg vil gjennomgå de viktigste forvaltningsrettslige prinsippene som kan få betydning for skattereglene.

Skatteretten er en del av den spesielle forvaltningsretten. Det innebærer at forvaltningsrettens prinsipper også gjelder på skatterettens område.

Det får først og fremst betydning ved at legalitetsprinsippet gjelder for skatteretten. Det innebærer at ingen kan pålegges å betale skatt med mindre det er hjemlet i lov.

At skatteretten er en del av den spesielle forvaltningsretten får også betydning ved at prinsippet om domstolskontroll med forvaltningen blir gjeldende. Forbudet mot usaklig forskjellsbehandling får også betydning.⁵

⁴ Zimmer 2009 s. 32

⁵ Zimmer 2009 s. 38

Selv om skatteretten er en del av forvaltningsretten, gjelder ikke forvaltningsloven for ligningsvedtak. På dette området er det ligningsloven som gjelder i stedet.⁶ Ligningsloven tilsvarende i stor grad forvaltningslovens bestemmelser. Den er derimot bedre tilpasset skatterettens behov.⁷

1.6 Videre fremstilling

I oppgavens kapittel 2 vil jeg ta en gjennomgang av gjeldende rett. Jeg vil ta denne gjennomgangen for å gi en bedre forståelse av oppgavens problemstilling. Oppgavens problemstilling er knyttet til de ulike skattegrunnlagene og skattesatsene. Jeg vil redegjøre for de to skattegrunnlagene alminnelig inntekt og personinntekt. Jeg vil også redegjøre for de ulike skattesatsene. Til slutt vil jeg fortelle kort om grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt, samt grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt.

I kapittel 3 vil jeg redegjøre for begrepet "earn out". Oppgavens problemstilling er knyttet til grensedragningen i earn out-tilfelle. I den sammenheng vil det være nødvendig med en forklaring av begrepets innhold. Jeg vil også redegjøre for ligningsmyndighetenes hjemmel for å omklassifisere et vederlag til arbeidsinntekt. Til slutt vil jeg redegjøre for hvilke rettskilder som har størst relevans ved klassifiseringen av vederlag som arbeidsinntekt.

I oppgavens kapittel 4 vil jeg som sagt behandle grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt i earn out-tilfelle. Jeg vil ta utgangspunkt i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg). Dette er den nyeste rettsavgjørelsen som omhandler grensedragningen. Jeg vil raskt oppsummere sakens handlingsforløp, før jeg redegjør for partenes anførsler. Til slutt vil jeg gjennomgå Høyesteretts standpunkt.

⁶ Ligningsloven, heretter forkortet til lignl.

⁷ Zimmer 2009 s. 40

I kapittel 5 vil jeg behandle grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt i earn out-tilfelle. Jeg vil ta utgangspunkt i Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit). Jeg vil foreta en kort oppsummering av sakens innhold og partenes anførsler. Deretter vil jeg redegjøre for Høyesteretts standpunkt.

I oppgavens kapittel 6 vil jeg foreta en sammenligning av gresedragningen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt, og mellom arbeid- og kapitalinntekt. Jeg vil ta utgangspunkt i kriteriene som fremgår av kapittel 4 og 5. Det er et spørsmål om det er samme kriterier for de to gresedragningene. Avslutningsvis vil jeg drøfte om kriteriene for gresedragningen er velbegrunnede.

2 Gjeldende rett

I dette kapittelet vil jeg redegjøre for de to ulike skattegrunnlagene ”alminnelig inntekt” og ”personinntekt”. Jeg vil også redegjøre for de ulike skattesatsene for arbeid-, kapital- og virksomhetsinntekt. Til slutt vil jeg forklare kort hvordan grensen trekkes mellom arbeid- og virksomhetsinntekt, og mellom arbeid- og kapitalinntekt. Grunnen til at jeg tar denne gjennomgangen, er fordi det er bakgrunnen for oppgavens problemstilling.

2.1 Alminnelig inntekt

I det følgende vil jeg redegjøre for skattegrunnlaget alminnelig inntekt. Alminnelig inntekt er en nettoinntekt man står igjen med etter at fradrag er trukket fra bruttoinntekter. I dette underkapittelet vil jeg redegjøre for hvilke bruttoinntekter og hvilke fradrag som inngår i beregningen av alminnelig inntekt.

Hovedreglene om alminnelig inntekt finnes i skatteloven kapittel 5.⁸ I henhold til sktl. § 5-1(1) anses ”enhver fordel vunnet ved arbeid, kapital eller virksomhet” som skattepliktig inntekt.

⁸ Skatteloven vil heretter bli forkortet til sktl.

I henhold til sktl. § 5-1(2) omfattes også ”gevinst ved realisasjon av formuesobjekt utenfor virksomhet”, da med visse særregler i lovens kapittel 9. Reglene om fradrag er plassert i lovens kapittel 6. Alminnelig inntekt er den nettoinntekten man står igjen med, etter at man først legger sammen bruttoinntektene fra kapital, arbeid og virksomhet, og deretter trekker fra fradragene.

Ettersom alminnelig inntekt består av arbeid-, kapital- og virksomhetsinntekt, vil jeg ta en rask gjennomgang av hovedreglene for disse. Jeg vil også redegjøre kort for fradragsreglene.

Reglene om arbeidsinntekt finner vi i sktl. §§ 5-10 flg. Sktl. § 5-10 angir noen eksempler på inntekter som skal anses som ”fordel vunnet ved arbeid”. Listen er ikke uttømmende, jf. uttrykket ”blant annet” og lovens forarbeider.⁹ For det første omfattes lønn, feriepenger og annen godtgjørelse. Fordelen kan være vunnet både i og utenfor tjenesteforhold, jf. sktl. § 5-10(1) a. For det andre omfattes styregodtgjørelse, dagpenger og sykepenger.

Fordelen må ikke nødvendigvis bestå av penger. Også naturalytelser omfattes av arbeidsregelen, jf. sktl. § 5-12. Fordeler som en ansatt mottar som følge av erverv av aksjer i arbeidsgiverselskapet til underkurs, skal også regnes som ”fordel vunnet ved arbeid”, jf. sktl. § 5-14.

Reglene om kapitalinntekt finner vi for det første i sktl. § 5-20. Som kapitalinntekt regnes avkastning utenfor virksomhet av fast eiendom, løsøre, finansgjenstander og immaterielle rettigheter, jf. sktl. § 5-20(1). Det fremgår av sktl. § 5-20(2) at også avkastning på sparedel en av en livsforsikring også omfattes av kapitalregelen.

⁹ Ot.prop.nr. 86 (1997-1998) s. 50 andre spalte. (Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 48)

For det andre omfatter reglene om kapitalinntekter “gevinster”, jf. sktl. § 5-1(2) og § 6-2(1). “Som skattepliktig inntekt anses gevinst ved realisasjon av formuesobjekt utenfor virksomhet...”.¹⁰ Særregler i kapittel 9 kommer til anvendelse. I henhold til sktl. § 9-2(1) omfatter realisasjon ”overføring av eiendomsrett mot vederlag og opphør av eiendomsrett”. Som eksempler er nevnt blant annet salg og gavesalg, tvangsavståelse, makeskifte og tap. Gevinst ved salg av aksjer beskattes etter sktl. § 5-1(2). Dermed vil gevinst ved salg av et AS anses som kapitalinntekt.

Virksomhetsinntekt reguleres av sktl. § 5-30, jf. § 5-1(1). I henhold til sktl. § 5-30(1) skal omsetning av varer og tjenester, realisasjon av formuesobjekter i virksomheten, samt avkastning av kapital i virksomheten skal anses som fordel vunnet ved virksomhet. Regelen kommer også til anvendelse der alle formuesobjektene i en virksomhet selges, det vil si når en hel virksomhet selges. Dermed vil vederlag som stammer fra salg av EPF også være virksomhetsinntekt.

Reglene om fradrag fremgår av sktl. kapittel 6 og 9. Hovedregelen i sktl. § 6-1 fastslår at det skal gis fradrag for kostnader som er pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt.

Det gis også fradrag for tap ved realisasjon av formuesobjekt, både i og utenfor virksomhet, jf. sktl. § 6-2(1). Derimot er det forskjellige fradragsregler for tap i og utenfor virksomhet. Det er derfor viktig å skille mellom de to kategoriene.

Sktl. § 6-2(1) henviser til lovens kapittel 9. Særregler i kapittel 9 kommer derfor til anvendelse ved beregning av fradrag for tap i realisasjonstilfeller. I henhold til sktl. § 9-4 skal det gis fradrag for tap ved realisasjon i samme utstrekning som en gevinst er skattepliktig etter bestemmelsene i kapittel 9. Regelen uttrykker et prinsipp om symmetri mellom skat-

¹⁰ Sktl. § 5-1(2)

teplikt og fradragsrett. Symmetriprinsippet i skatteretten innebærer at ”inntekter og kostnader av samme art bør behandles skattemessig på samme måte.”¹¹

Man må dermed se nærmere på bestemmelsene i kapittel 9 for å avgjøre rekkevidden av skatteplikt eller fradragsrett. Sktl. § 9-3 inneholder flere unntak fra skatteplikt for gevinster utenfor virksomhet. Det betyr at fradragsretten for tap ved realisasjon utenfor virksomhet er begrenset. Det er dermed større adgang til å føre fradrag for tap ved realisasjon i virksomhet.

2.2 Personinntekt

I det følgende vil jeg redegjøre for hvilke inntekter som inngår i grunnlaget for personinntekt.

Personinntekt reguleres av sktl. kapittel 12. Personinntekt er grunnlaget for utligning av toppskatt til staten og trygdeavgift til folketrygden, jf. sktl. § 12-1.

Det er en ren bruttoskatt, uten mulighet til å føre fradrag. Personinntekt omfatter bare brutto arbeidsinntekter. Noen av disse arbeidsinntektene kan derimot stamme fra virksomhetsinntekt. Rene kapitalinntekter faller utenfor, jf. sktl. § 12-2.

I henhold til sktl. § 12-2(1) a, skal ”fordel vunnet ved arbeid etter § 5-10” inngå i grunnlaget for personinntekt. Sktl. § 5-10 definerer dermed ikke bare arbeidsinntekt. Regelen definerer samtidig grunnlaget for personinntekt. Som personinntekt anses også godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i selskapet, jf. sktl. § 12-2(1) bokstav f. Beregnet personinntekt for eier av EPF er også omfattet, jf. sktl. § 12-2(1) bokstav g og § 12-10.

¹¹ Zimmer 2009 s. 33

Sktl. kapittel 12 inneholder regler om beregning av en personinntekt som tar utgangspunkt i virksomhetsinntekt. Tidligere ble beregnet personinntekt ansett for å være en antatt verdi av arbeidsinnsats i virksomheten. I dag ser man det slik at beregnet personinntekt er en del av overskudd som ikke anses som avkastning av kapital i virksomheten.

2.3 Skattegrunnlag og skattesatser

I det følgende vil jeg redegjøre for hvilke skatter som tilfaller de ulike skattegrunnlagene alminnelig inntekt og personinntekt. Jeg vil også gjennomgå de ulike skattesatsene. Som nevnt innledningsvis i kapittel 1, er det samspillet mellom de ulike skattegrunnlagene og skattesatsene som utgjør bakgrunnen for oppgavens problemstilling. I det følgende vil jeg gi en oversikt over disse ulikhetene.

Det har økonomiske konsekvenser for en part hvorvidt inntekten blir klassifisert som arbeid-, kapital- eller virksomhetsinntekt. Jeg vil i det følgende redegjøre for hvilke typer skatter som belastes skattegrunnlagene alminnelig inntekt og personinntekt. Jeg vil også gjennomgå de ulike skattesatsene for personinntekten.

Avhandlingen handler om skatteposisjonen til personer som har drevet virksomhet. Skattyternes skatteposisjon er betinget av hvilken organisasjonsform de var tilknyttet. I den sammenheng er det nødvendig å redegjøre kort for den generelle beskatningsmåten for virksomheter organisert som EPF, AS og ANS. Det er nødvendig å forklare beskatningsmåten for virksomhetene før jeg går over til å drøfte personen som skal selge den.

For å beregne hvor mye skatt et subjekt skal betale, anvender man skattesatser på ett eller flere beregningsgrunnlag. Beregningsgrunnlaget fastsettes med utgangspunkt i skattesubjektets inntekter. Skattesatsene fastsettes årlig av Stortinget.

Skattegrunnlaget alminnelig inntekt gir grunnlag for en kommune- og fylkesskatt, samt en fellesskatt til staten, jf. sktl. § 1-1(1) b. Dette gjelder for personlige skattytere, herunder selvstendig næringsdrivende. Skattesatsene blir fastsatt årlig av Stortinget, jf. sktl. §§ 15-1,

15-2. For AS er den alminnelige inntekten gjenstand for en egen statsskatt, jf. sktl. § 2-2 og ssv. § 3-3. For 2013 utgjør skattesatsen for alminnelig inntekt til sammen 28%.¹²

Skattegrunnlaget personinntekt gir grunnlag for trygdeavgift og toppskatt til staten, jf. ftrl. § 23-3 og ssv. § 3-1.

Trygdeavgiften opererer med tre ulike satser, på henholdsvis 4,7%, 7,8% og 11%. Satsene fastsettes årlig av Stortinget, jf. ftrl. § 23-1(7). Den lave satsen anvendes for skattytere med inntekt som ikke er pensjonsgivende. Mellomsatsen anvendes for skattytere med pensjonsgivende arbeidsinntekt. Den høye satsen er forbeholdt skattytere med virksomhetsinntekt. Det vil si skattytere med beregnet personinntekt fra EPF eller arbeidsgodtgjørelse fra deltakerlignet selskap, jf. sktl. § 12-2 bokstav f og g. At satsen er høyere for virksomhetsinntekt enn for arbeidsinntekt, har sammenheng med at det må betales arbeidsgiveravgift for subjekter med arbeidsinntekt.

Toppskatten beregnes med en sats på 9% for inntekt som overstiger kr 509 600, og 12% for samlede personinntekter som overstiger kr 828 300. Beløpene gjelder for inntektsåret 2013.¹³

Det beregnes ikke personinntekt av virksomhetsinntekt i AS og andre selvstendige skattesubjekter, jf. sktl. § 2-2. Personinntekt er som sagt forbeholdt fysiske personer som opparbeider trygderettigheter. Dette betyr at selskaper som er selvstendige skattesubjekter hverken betaler toppskatt eller trygdeavgift.

Inntekt i selskaper som er selvstendige skattesubjekter er skattepliktig som alminnelig inntekt. I AS vil all inntekt normalt anses vunnet ved virksomhet, jf. sktl. § 5-30. Skattegrunn-

¹² Jf. ssv. §§ 3-2, 3-8, 3-3

¹³ Jf. ssv. § 3-1

laget fastsettes på samme måte som for EPF, men med enkelte forskjeller. Den viktigste forskjellen er at inntekt av aksjer er unntatt fra skatteplikt i AS som innvinner inntekten, jf. sktl. § 2-38(2).

For selskaper som ikke er selvstendige skattesubjekter, i første rekke ANS, stiller situasjonen seg annerledes. Her blir all beskatning av selskapets inntekt tilordnet deltakerne hver for seg.

Tidligere gjaldt ”delingsmodellen” for AS, ANS og EPF. Modellen innebar at det i selskaper hvor minst 2/3 deltakerne var aktive i selskapet, skulle beregnes en personinntekt på grunnlag av selskapets virksomhetsinntekt. Personinntekten skulle gjenspeile antatt arbeidsinnsats. I AS og ANS skulle den beregnede personinntekten skattlegges hos hver av deltakerne/aksjonærene, uansett om det ble foretatt noen utdeling eller utbytte. I EPF ble den på samme måte skattlagt hos den aktive eieren uansett.

Delingsmodellen ble gjenstand for omfattende skatteplanlegging, og det var lett å unngå beskatning. Ved skattereformen av 2006 ble reglene endret for AS og ANS. Det beregnes ikke lenger noen personinntekt for deltakere eller aksjonærer. Det ble i stedet innført en annen beskatningsmåte for dem.

I AS blir selskapets alminnelige inntekt først skattlagt med 28% på selskapets hånd. Deretter blir et eventuelt utbytte skattlagt med 28% hos personlige aksjonærer, men først når utbyttet som andel av overskuddet faktisk blir utbetalt.

Ved skattlegging av utbytte blir det tatt hensyn til skjerming, jf. sktl. § 10-12. Skjermingen skal gjenspeile normalavkastning på aksjonærens investering i selskapet, og skal ikke skattlegges. Skjermingen regnes ut ved å anvende en skjermingsrente på et skjermingsgrunnlag.

Skjermingsrenten fastsettes årlig av departementet, jf. sktl. § 10-12(2) 3. pkt. Skjermingsgrunnlaget beregnes med utgangspunkt i aksjenes inngangsverdi.¹⁴

Det innebærer en maksimal skattesats for aksjonærer på 48,16%, når man ser AS og aksjonærer under ett. Reglene går under navnet ”aksjonærmodellen”.

I ANS blir deltakerne først skattlagt med 28% for sin del av selskapets overskudd. En eventuell utdeling blir ansett som tillegg i alminnelig inntekt, og blir skattlagt med nye 28%. All beskatning blir foretatt på personlige deltakere.

Ved skattlegging av en utdeling blir det også her tatt hensyn til skjerming, jf. sktl. § 10-42. Skjermingen fastsettes på tilsvarende måte som for AS.

Det medfører en maksimal skattesats for deltakere på 48,16%. Reglene går under navnet ”deltakermodellen”.

For EPF er den opprinnelige delingsmodellen videreført med visse modifikasjoner under navnet ”foretaksmodellen”. Det ble ansett vanskelig å knytte skattlegging til noen utdeling fra EPF til eieren. Det beregnes fremdeles en personinntekt av foretakets inntekt hvert år, uavhengig av eventuelle uttak.

Den beregnede personinntekt er en nettoinntekt. Den spiller den samme rollen som personinntekt i arbeidsforhold.

Den beregnede personinntekten tar utgangspunkt i virksomhetens alminnelige inntekt. Deretter må kapitalutgifter legges til. Så trekkes faktiske kapitalinntekter fra, samt skjerming. ”Begrepet personinntekt har dermed endret karakter, fra å omfatte arbeidsinntektsdelen av

¹⁴ Zimmer 2009 s. 300

virksomheten til å omfatte også kapitalavkastning ut over skjerming”.¹⁵ Det gir en maksimal skattesats på 51%.

Selv om foretaksmodellen i stor grad tilsvarende delingsmodellen, er endringen likevel helt prinsipiell. Beregnet personinntekt skal fastsettes også for eiere som ikke gjør en arbeidsinnsats. I slike tilfelle er den beregnede personinntekten en kapitalinntekt.

2.4 Grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt

Som nevnt innledningsvis i kapittel 1, er det nødvendig med en gjennomgang av denne grensen fordi jeg i kapittel 4 vil drøfte den i forbindelse med earn out. I det følgende vil jeg redegjøre kort for hvordan grensen trekkes mellom arbeid- og virksomhetsinntekt.

Personinntekt beregnes på forskjellig måte, med ulike skattesatser, for arbeid- og virksomhetsinntekt. Derfor er det viktig å trekke en grense mellom de to kategoriene. Arbeidsinntekt vil alltid være personinntekt. Derimot vil virksomhetsinntekt bare i noen tilfelle kunne være personinntekt i form av beregnet personinntekt. I EPF for eksempel, er virksomhetsinntekten grunnlaget for den beregnede personinntekten. I AS beregnes det derimot ingen personinntekt på grunnlag av virksomhetsinntekt.

Grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt har betydning også i andre sammenhenger. Viktigst er adgangen til å føre minstefradrag i arbeidsinntekt og plikten til å betale arbeidsgiveravgift.¹⁶

Generelt er grensedragningen viktig. Den er viktig først og fremst når man skal ta stilling til om skattyter er arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende.

¹⁵ Zimmer 2009 s. 369

¹⁶ Ftrl. § 23-2

Det foreligger omfattende rettspraksis på hvordan grensen skal trekkes.¹⁷ I all hovedsak blir en person regnet for å være selvstendig næringsdrivende når han for egen regning og risiko driver en vedvarende virksomhet som er egnet til å gi nettoinntekt. Regelen om grensedragningen kan også sies å ha blitt kodifisert i ftrl. § 1-10(1).

I denne avhandlingen går jeg ikke nærmere inn på det generelle problemet om grensedragningen. Jeg vil fokusere på grensedragningen i earn out-tilfelle. Innehaveren av et EPF bestemmer seg for eksempel for å selge foretaket, og forplikter seg samtidig til arbeide i foretaket under den nye eieren. Det oppstår spørsmålet om vederlaget skal anses som arbeid- eller virksomhetsinntekt.

Problemstillingen ble behandlet i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg). Retten fastslo at det var avgjørende om vederlaget var så nært knyttet til selgerens arbeid, at det måtte anses som en ”fordel vunnet ved arbeid”, jf. sktl. § 5-10. Grensen blir trukket ved å tolke rekkevidden av sktl. § 5-10.

En utdypet drøftelse av problemstillingen foreligger i oppgavens kapittel 4.

2.5 Grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt

Som nevnt innledningsvis er det nødvendig med en gjennomgangen av grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt, fordi jeg i kapittel 5 vil drøfte grensen i forbindelse med earn out-tilfelle.

Arbeidsinntekt er resultatvederlag for personlig innsats. Kapitalinntekt er avkastning vunnet ved å stille kapital til disposisjon for næringsvirksomhet. Vanligvis er det ikke vanskelig å skille mellom de to kategoriene. Derimot er det særlig ett område hvor grensen er problematisk. Problemet oppstår i earn out-tilfelle.

¹⁷ Jf. bl.a. Rt. 2000 s. 1981

Problemstillingen ble sist behandlet i Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit). Retten fastslo at grensen hovedsakelig trekkes ved å tolke rekkevidden av sktl. § 5-10. Spørsmålet er om selgerens inntekt er nært nok knyttet til hans arbeid, til at den kan sies å være ”vunnet” ved arbeidet. Jeg vil drøfte problemstillingen grundigere i kapittel 5.

Dagens skattesystem bygger på et skille mellom arbeid-, kapital- og virksomhetsinntekt. Skillet har blant annet betydning for trygdeavgiften. Bare inntekt som stammer fra arbeidsinnsats kan gi opptjening av pensjonspoeng og rett til andre trygdeytelser. Det er kun fysiske personer som kan motta pensjon og andre trygdeytelser. Dermed er det bare inntekt for fysiske personer som inngår i grunnlaget for personinntekt, og som blir belastet med trygdeavgift.

3 Earn out

I dette kapitlet vil jeg redegjøre for den generelle betydningen av ”earn out”. Jeg vil forklare innholdet i begrepet, og hvilken situasjon begrepet henviser til.

Jeg vil forklare earn out i relasjon til grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. Som nevnt i kapittel 1, er dette en av oppgavens hovedproblemstillinger. Problemstillingen vil bli grundigere drøftet i kapittel 4.

Jeg vil også redegjøre for earn out i relasjon til grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt. Dette er oppgavens andre hovedproblemstilling, som vil bli drøftet i kapittel 5.

I earn out-tilfelle kan det bli aktuelt for ligningsmyndighetene å omklassifisere skattyters vederlag til arbeidsinntekt. Jeg vil redegjøre for hjemmelen for å omklassifisere inntekt i kapittel 3.4. Det er samme hjemmel for omklassifisering i relasjon til arbeid- og virksomhetsinntekt, som for arbeid- og kapitalinntekt. Jeg vil ta en felles gjennomgang av hjemmelen for de to grensene.

Avslutningsvis vil jeg redegjøre for hvilke rettskilder som har størst relevans ved spørsmålet om klassifiseringen av vederlag som arbeidsinntekt.

3.1 Generelt om earn out

Uttrykket ”earn out” henviser til en særskilt måte å overdra en virksomhet på. Earn out henviser til tilfeller hvor selgeren av en virksomhet forplikter seg til å arbeide videre i virksomheten for den nye eieren. Ofte gjøres deler av selgerens vederlag betinget av virksomhetens fremtidige inntjening.

Earn out innebærer en risikofordeling mellom selger og kjøper. Metoden er mye brukt i virksomheter hvor en stor del av verdiene ligger fremtidig inntjening. Som eksempler kan nevnes ”fri yrker” som lege- og tannlegepraksis, advokatfirma osv. Her vil store deler av selskapets verdi kunne ligge i kundefordringer etc.

Ved at selgeren fortsetter å arbeide i virksomheten, får han selv mer kontroll over virksomhetens fremtidige inntjening. Selgeren må gjøre en innsats for å oppnå så høyt salgsvederlag som mulig. Man kan si at han må gjøre seg fortjent til deler av salgsvederlaget.

3.2 Earn out i relasjon til grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt

I det følgende vil jeg utdype problemstillingen om earn out i relasjon til grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. Jeg vil også redegjøre for de rettslige utgangspunktene for klassifisering som arbeid- og virksomhetsinntekt. Avgrensningsspørsmålet vil bli drøftet videre i kapittel 4.

Earn out-tilfelle kan skape problemer for den skatterettslige klassifiseringen av selgerens vederlag. Når salget av et EPF kombineres med arbeidsavtale for selgeren, kan det oppstå usikkerhet hvorvidt vederlaget skal anses som salgsvederlag eller arbeidsvederlag.

Problemstillingen går ut på å avgjøre i hvilken form vederlaget kommer, og dermed hvilket skattegrunnlag vederlaget skal tilordnes. Enten kan hele inntekten anses som salgsvederlag, eller hele inntekten kan anses som lønn. Inntekten kan også anses for å være litt av begge. Da oppstår spørsmålet om hvor stor del av vederlaget som er virksomhetsinntekt, og hvor stor del som er arbeidsinntekt. Det er ikke et spørsmål om gjennomskjæring, men et spørsmål om riktig skatterettslig klassifisering.

Eieren av et EPF anses som næringsdrivende. Dermed vil vederlag for salg av et EPF klassifiseres som virksomhetsinntekt, jf. sktl. § 5-30. Vederlag for arbeid beskattes som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

Sktl. § 5-30(1) omhandler realisasjon av formuesobjekter i virksomheten. ”Formuesobjekter” omfatter blant annet goodwill, maskiner osv.¹⁸ Sktl. § 5-30 gjelder for det første når et foretak selger særskilte eiendeler i virksomheten, som for eksempel maskiner. For det andre gjelder regelen ved realisasjon av alle formuesobjektene i et foretak, det vil si når hele virksomheten selges. Inntekten vil inngå i grunnlaget for alminnelig inntekt, og skattlegges med 28%.

Ved salg av et EPF vil gevinsten bli betegnet som ”goodwill”, eller ”forretningsverdi”. ”Goodwill er differansen mellom anskaffelseskost ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld i virksomheten”.¹⁹

Det er delen av selgerens vederlag som blir betegnet som goodwill som oftest blir gjenstand for avgrensningsspørsmål. Problemstillingen er om goodwillen er så nært knyttet til selgerens fremtidige arbeidsinnsats, at det i realiteten er vederlag for arbeid.

¹⁸ Zimmer 2009 s. 231

¹⁹ Jf. regnskapsloven § 5-7. Heretter forkortet til rskl.

Hvis det er tilfellet, skal vederlaget skattlegges som ”fordel vunnet ved arbeid” jf. sktl. §5-10. Inntekten vil inngå i grunnlaget for personinntekt. Vederlaget vil bli gjenstand for toppskatt til staten og trygdeavgift til folketrygden, jf. sktl. §§12-1, 12-2. I tillegg må det betales arbeidsgiveravgift, jf. ftrl. § 23-2.

For selgeren av et EPF vil klassifiseringen av inntekten også ha betydning for adgangen til å føre beløpet på gevinst- og tapskontoen. For kjøper har klassifiseringen betydning for muligheten til å avskrive beløpet.

Ligningsmyndighetene har mulighet til å omgjøre ligningen dersom de finner at en skattyter har klassifisert inntekten sin feil. Ligningsmyndighetene kan omklassifisere skattyters vederlag til arbeidsinntekt. Hjemmel for adgangen til omklassifisering vil bli gjennomgått i kapittel 3.4.

3.3 Earn out i relasjon til grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt

I det følgende vil jeg utdype problemstillingen om earn out i relasjon til grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt. Jeg vil også redegjøre for de rettslige utgangspunktene for klassifisering som arbeid- og kapitalinntekt. Avgrensningsspørsmålet vil bli drøftet videre i kapittel 5.

Earn out-tilfelle kan skape problemer for den skatterettslige klassifiseringen av selgerens vederlag. Earn out oppstår når en aksjonær selger alle aksjene sine i et selskap, og samtidig påtar seg arbeid i det samme selskapet under den nye eieren. I den sammenheng kan det oppstå usikkerhet hvorvidt vederlaget skal anses som salgsvederlag eller arbeidsvederlag.

Også her går problemstillingen ut på å avgjøre i hvilken form vederlaget kommer, og dermed hvilket skattegrunnlag vederlaget skal tilordnes. Spørsmålet er om aksjonærens vederlag skal anses som vederlag for aksjer, eller som vederlag for arbeid. Vederlag for aksjer skattlegges som kapitalinntekt, jf. sktl. § 5-1(2). Vederlag for arbeid skattlegges som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

I motsetning til innehaveren av et EPF, er ikke aksjonæren selvstendig næringsdrivende. Aksjonærens vederlag klassifiseres ikke som virksomhetsinntekt, jf. sktl. § 5-30(1).

I henhold til sktl. § 5-1(2) skal ”gevinst ved realisasjon av formuesobjekt utenfor virksomhet” skattlegges. ”Formuesobjekt” omfatter blant annet selskaper, herunder aksjegevinster²⁰. Vederlag for aksjer skal klassifiseres som kapitalgevinst, jf. sktl. § 5-1(2).

Problemstillingen er om deler av selgerens vederlag er så nært knyttet til hans arbeidsinnsats, at det i realiteten er vederlag for arbeid. Hvis det er tilfellet, skal vederlaget skattlegges som ”fordel vunnet ved arbeid” jf. sktl. §5-10. Vederlaget vil da inngå i grunnlaget for personinntekt, og bli gjenstand for trygdeavgift, toppskatt.

Ligningsmyndighetene har mulighet til å omgjøre ligningen dersom de finner at en skattyter har klassifisert inntekten sin feil. Ligningsmyndighetene kan omklassifisere skattyters vederlag til arbeidsinntekt. Hjemmel for adgangen til omklassifisering vil bli gjennomgått i neste kapittel.

3.4 Hjemmel for omklassifisering

Som nevnt i de to foregående kapitlene, kan det bli aktuelt for ligningsmyndighetene å omklassifisere skattyters inntekt til arbeidsinntekt. I det følgende vil jeg redegjøre for hjemmelen for å foreta en slik omklassifisering. Med omklassifisering menes at skattyters betegnelse må vike for en riktig skatterettslig bedømmelse, jf. Rt. 2008 s.1307 (Alvdal Bygg).

Det er samme hjemmel for omklassifisering både i relasjon til grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt, og for grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. Jeg vil i den sammenheng behandle grensene under ett i dette kapitlet.

²⁰ Zimmer 2009 s. 231

Hjemmelen for å omklassifisere inntekt er ligningsloven § 8-1(1).²¹

I henhold til lignl. § 8-1(1) avgjør ligningsmyndighetene hvilket ”faktisk forhold” som skal legges til grunn for ligningen. Det er de reelle forholdene som skal legges til grunn. Skattyters formelle klassifisering er ikke avgjørende.

For å avgjøre det faktiske forhold, vil det være naturlig å ta utgangspunkt i partenes avtale. Utgangspunktet er at de skatterettslige virkningene av en disposisjon beror på det innhold partene selv har gitt disposisjonen. Hvilket innhold disposisjonen anses for å ha, bedømmes etter alminnelige formuesrettslige regler, jf. Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit). Med andre ord beror avgjørelsen om hvordan inntekten skal klassifiseres på hva partene selv har avtalt.²²

Avtalen mellom partene må tolkes for å komme frem til det ”faktiske forhold” som er grunnlag for beskatning. Som utgangspunkt skal avtalen tolkes objektivt, og ordlyden må tillegges stor vekt. Dette følger både av rettspraksis og alminnelige avtalerettslige regler.²³ Partenes avtale blir dermed svært viktig ved den skatterettslige bedømmelsen. Det er denne avtalen som blir lagt til grunn ved vurderingen av om skattyters inntekt skal omklassifiseres til arbeidsinntekt.

I henhold til forarbeidene skal det faktiske forholdet fastsettes etter en ”fri bevisbedømmelse” av alle de foreliggende opplysninger.²⁴ Førstvoterende uttalte i Rt. 2008 s. 1307:

²¹ Heretter forkortet til lignl.

²² Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 55

²³ Jf. Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 56

²⁴ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 24

”Dersom en slik fri bevisbedømmelse tilsier at det faktiske grunnlaget for skattyters klassifisering ikke kan legges til grunn, kan ligningsmyndighetene omklassifisere i tråd med en riktig skatterettslig bedømmelse”.

Reglene om fri bevisbedømmelse er senere stadfestet av Høyesterett i blant annet Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) og Rt. 2009 s. 105 (SEB Enskilda).

3.5 Rettskildene

I forrige kapittel ble det bekreftet at ligningsmyndighetene skal foreta en riktig klassifisering av skattyters inntekt, jf. lignl. § 8-1. Problemstillingen er ikke om det er adgang til å omklassifisere inntekten. Problemstillingen går ut på å fastsette kriteriene for å klassifisere et vederlag som arbeidsinntekt, når det faktiske utgangspunktet er at skattyter har kalt det salgsvederlag.

I dette kapitlet vil jeg redegjøre for hvilke rettskilder som kan bidra med kriterier for adgangen til å klassifisere et vederlag som arbeidsinntekt.

Det er ingen lovregler som regulerer omklassifisering av vederlag til arbeidsinntekt. Derimot fremgår det av sktl. § 5-10 hva som skal anses som arbeidsinntekt. Dersom inntekten er ”vunnet” ved arbeid, skal den klassifiseres som arbeidsinntekt. Jeg vil foreta en mer utdypet drøftelse av dette tilknytningskravet i kapittel 4 og 5.

Kriteriene for å klassifisere et vederlag som arbeidsinntekt er først og fremst utviklet gjennom rettspraksis.

Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) omhandlet omklassifisering av virksomhetsinntekt til arbeidsinntekt ved salg av EPF. Rettsavgjørelsen er utgangspunktet for drøftelsen i kapittel 4. Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) bygget på tidligere rettspraksis vedrørende EPF, men også på rettspraksis vedrørende AS og ANS.

Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) omhandlet omklassifisering av kapitalinntekt til arbeidsinntekt ved salg av aksjer. Rettsavgjørelsen er utgangspunktet for drøftelsen i kapittel 4. Her henviste retten til rettspraksis vedrørende EPF og ANS.

Rettspraksis vedrørende AS og ANS kan anvendes ved spørsmål om omklassifisering til arbeidsinntekt ved salg av EPF. Rettspraksis vedrørende ANS og EPF kan anvendes ved spørsmål om omklassifisering til arbeidsinntekt ved salg av AS. Det innebærer at det foreligger omfattende rettspraksis som kan anvendes både for grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt, og for grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt. Selv om Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) og Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) behandler to forskjellige grenser, er mye likt ved gresedragningen.

Den juridisk litteraturen som omhandler klassifisering av vederlag som arbeidsinntekt i earn out-tilfeller, tar stort sett utgangspunkt i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) og Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit). Rettsavgjørelsene som drøftes i denne oppgaven har dermed hatt stor innflytelse på den juridiske litteraturen.

Finansdepartementet har kommet med flere uttalelser vedrørende klassifisering av vederlag som arbeidsinntekt. På slutten av 1990-tallet ble det lagt stadig større vekt på skillet mellom inntektskategoriene. Skatteetatens Lignings ABC inneholder flere momenter som kan vektlegges ved vurderingen av om man skal foreta en omklassifisering.

I et brev til Skattedirektoratet, anførte Finansdepartementet aktuelle momenter ved omklassifisering av vederlag til arbeidsinntekt ved overdragelse av AS.²⁵ Momenter som ble nevnt var blant annet bindingstid og markedslønn til selger, samt om vederlaget ”synes høyere enn det som selskapets verdier og inntjeningssevne kan forklare”. Det ble henvist til dette brevet både i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) og Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit).

²⁵ Utvalget 1999 s.225

4 Omklassifisering ved overdragelse av EPF

I dette kapitlet vil jeg fokusere på grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt i earn out-tilfelle.

Problemstillingen oppstår når eieren av et EPF selger foretaket, og samtidig tar ansettelse i foretaket under den nye eieren. Som nevnt i kapittel 3.5 spiller rettspraksis en stor rolle ved denne grensedragningen. I det følgende vil jeg drøfte grensedragningen med utgangspunkt i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg).

Innledningsvis vil jeg oppsummere sakens bakgrunn og hovedproblemstilling. Videre kommer en redegjørelse av partenes anførsler. Hovedvekten i kapitlet vil tillegges Høyesteretts standpunkt i saken. Avslutningsvis vil jeg foreta en foreløpig konklusjon over hvilke kriterier som er relevante ved fastsettelsen av grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt i earn out-tilfelle.

4.1 Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg)

I dette kapitlet følger en rask oppsummering av sakens bakgrunn og hovedproblemstilling.

Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) er den nyeste rettsavgjørelsen som omhandler omklassifisering av vederlag til arbeidsinntekt i earn out-tilfelle. Saken angikk rettsstillingen før skattereformen av 2006. Selv om reglene senere er endret, er prinsippene relativt like, jf. oppgavens kapittel 2. Som nevnt i kapittel 2 bygger foretaksmodellen i stor grad på de samme prinsippene som delingsmodellen. Prejudikatverdien for dommen er dermed uendret, og dommen vil kunne ha betydning også for saker som oppstår etter 2006.

Saken handlet om malermesteren Skogli, som i 1970 etablerte enkeltpersonforetaket ”Malermester Kjell Olav Skogli”. I 2001 solgte han foretaket til aksjeselskapet ”Alvdal

Bygg AS”. Skogli var på den tiden den eneste ansatte i foretaket. I tillegg hadde han to underentreprenører som jevnlig tok oppdrag hos ham. Alle tre tok fast ansettelse i Alv dal Bygg AS etter overdragelsen.

Skogli inngikk en separat arbeidsavtale med Alv dal Bygg, ved siden av kjøpsavtalen. Alv dal Bygg betalte Skogli 2 millioner kroner for virksomheten, hvorav 1,6 millioner var goodwill. Skogli ble ansatt i full stilling som avdelingsleder, og han hadde i vesentlig grad de samme arbeidsoppgavene som tidligere. Skogli skulle motta en årlig lønn på kr 360 000, uten tillegg for overtid. Det var ubestridt at stillingen innebar adskillig overtid for Skogli.

Avtalen inneholdt en bindingsklausul, som fastslo at Skogli skulle arbeide i Alv dal Bygg frem til pensjonsalder.

Kontrakten inneholdt også et forbud for Skogli mot å ta arbeid hos andre eller etablere konkurrerende virksomhet.

Ligningene til Skogli og Alv dal Bygg ble omgjort av overligningsnemnda i 2005, fire år etter overdragelsen. Det ble lagt til grunn at kun 300 000 kroner var goodwill. Resten måtte anses for å være vederlag for arbeid, og klassifiseres som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10. Partene bestred denne omgjøringen.

Hovedspørsmålet i saken var om deler av vederlaget som skattyterne hadde oppgitt som goodwill, måtte bedømmes som forskuddsbetaling av lønn til selgeren.²⁶ Deler av goodwillen var så nært knyttet til Skoglis fremtidige arbeid for Alv dal Bygg at det ble ansett for å være ”personavhengig forretningsverdi”. Personavhengig forretningsverdi er forretningsverdi som er avhengig av selgers arbeid for å bli realisert.

²⁶ Rt. 2008 s.1307 avsnitt 1

Mer presist var problemstillingen i Rt. 2008 s.1307 (Alvdal Bygg) om slik personavhengig forretningsverdi skulle skattlegges som fordel vunnet ved arbeid, jf. sktl. § 5-10, eller som fordel vunnet ved virksomhet, jf. sktl. § 5-30.

Saken er knyttet til ligningsåret 2001. Det er dermed skatteloven av 1999 som kommer til anvendelse.

4.2 Partenes anførsler

I det følgende vil jeg redegjøre for partenes anførsler. Jeg vil først redegjøre for Alvdal Byggs anførsler. Deretter vil jeg redegjøre for statens anførsler. Til slutt vil jeg foreta en oppsummering av hovedpunktene som partene er uenige om. Jeg tar denne gjennomgangen for å få en bedre forståelse for sakens problemstilling.

Partene Skogli og Alvdal Bygg AS vil heretter bli omtalt som ”Alvdal Bygg”. Alvdal Bygg argumenterte for at omklassifisering ikke kunne finne sted kun basert på at selger tok ansettelse hos kjøper etter overdragelsen. Det måtte noe mer til for å omklassifisere vederlaget. Fremtidig arbeid i foretaket var ikke nok i seg selv. Partene mente at det måtte foreligge en sterkere tilknytning til arbeidsforholdet for å kunne klassifisere vederlaget som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

Alvdal Bygg anførte særlig tre momenter som de hevdet måtte foreligge for å kunne omklassifisere vederlaget til arbeidsinntekt.

For det første måtte det ha betydning om ansettelsen var forbundet med lang bindingstid. For det andre anførte Alvdal Bygg at kravene for å omklassifisere måtte være strengere når partene var uavhengige. For det tredje måtte det være tilstrekkelig at selgeren mottok markedslønn ved overdragelse mellom uavhengige parter. Resten av vederlaget måtte skatter-

ettslig bedømmes som forretningsverdi og beskattes som kapitalgevinst med en sats på 28%, selv om forretningsverdien skulle være personavhengig.²⁷

Alvdal Bygg hevdet at personavhengig forretningsverdi ikke automatisk kunne klassifiseres som arbeidsinntekt. En omklassifisering av vederlaget til arbeidsinntekt krevde at de ovennevnte momenter måtte foreligge. Momentene måtte foreligge for at tilknytningen mellom Skoglis vederlag og arbeidsinnsats kunne være tilstrekkelig. Til støtte for sitt synspunkt viste de til et brev fra Finansdepartementet til Skattedirektoratet datert 30 desember 1998.²⁸ Brevet ble redegjort for i oppgavens kapittel 3.5.

Staten v/Skatt øst vil heretter bli omtalt som ”staten”. Staten anførte at goodwillen til Skogli var personavhengig. Personavhengig forretningsverdi måtte holdes utenfor ved fastsettelsen av virksomhetens forretningsverdi. Mens vanlig forretningsverdi ble skattlagt som kapitalgevinst, måtte personavhengig forretningsverdi skattlegges som arbeidsinntekt. Staten uttalte at ”De deler av vederlaget som refererer til slik personavhengig forretningsverdi, må anses som inntekt vunnet ved arbeid”.²⁹ Staten anså dermed vederlaget for å ha tilstrekkelig tilknytning til Skoglis arbeid.

Staten anførte at kjøps- og arbeidsavtalen mellom partene var koblet tett sammen. Avtalene måtte ses under ett. Slik staten så det, var det både en faktisk og rettslig forutsetning for overdragelsen at Skogli fortsatte å arbeide i foretaket. Deler av vederlaget måtte anses som forutsatt av Skoglis fremtidige arbeid. At vederlaget var forutsatt av selgerens fremtidige arbeid i foretaket måtte være tilstrekkelig for å kunne klassifisere det som arbeidsinntekt.

²⁷ Rt. 2008 s.1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 33

²⁸ Utvalget 1999 side 225

²⁹ Rt. 2008 s.1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 19

Staten anførte ikke momenter som bindingstid, markedslønn osv som nødvendige vilkår for å klassifisere vederlag som arbeidsinntekt. Staten bygde sitt synspunkt på tidligere Høyesterettspraksis. Der var slike momenter ikke stilt som vilkår.

Hverken Alvdal Bygg eller staten ønsket å omgjøre Skoglis lønn på 360 000 kroner til salgsvederlag. Det var klart at dette var vederlag for arbeid. Det var salgsvederlaget på 2 millioner som var gjenstand for konflikt. Mer presist var det en del på 1,3 millioner av goodwillen som var omdiskutert. Det er dette beløpet som ble omgjort til arbeidsinntekt av ligningsmyndighetene i 2005.

Alvdal Bygg og staten var enige om at personavhengig forretningsverdi falt utenfor det regulære begrepet ”forretningsverdi”. Derimot var de uenige om hvorvidt personavhengig forretningsverdi skulle skattlegges som fordel vunnet ved arbeid, jf. sktl. § 5-10, eller som virksomhetsinntekt, jf. sktl. § 5-30.

4.3 Høyesteretts standpunkt

Sakens problemstilling var om personavhengig goodwill skulle skattlegges likt som vanlig goodwill i virksomheten, eller som arbeidsinntekt. Det er et spørsmål om verdsettelse av personavhengig goodwill.

Høyesterett tok utgangspunkt i begrepet goodwill. Retten drøftet om personavhengig goodwill inngikk i den ordinære betydningen av goodwill.

Deretter drøftet Høyesterett personavhengig goodwill i forhold til sktl. § 5-10.

Til slutt svarte Høyesterett på anførslene fra Alvdal Bygg. Anførslene hadde ikke direkte betydning for avgjørelsen i saken, og bærer preg av å være obiter dictum. Uttalelsene er samlet avslutningsvis i kapittel 4.6.

4.4 Goodwill

I det følgende vil jeg redegjøre for Høyesteretts drøftelse av forholdet mellom personavhengig goodwill og vanlig goodwill. Høyesterett redegjorde for begrepet goodwill. Deretter drøftet den goodwill i relasjon til personavhengig goodwill.

Rettstradisjonen tilsier at man starter med å drøfte personavhengig goodwill i forhold til goodwill, fremfor til ”fordel vunnet ved arbeid”, jf. sktl. § 5-10.³⁰ Det vil også være naturlig ettersom partene i sine ligninger selv har klassifisert vederlaget som goodwill.

Retten startet drøftelsen med å redegjøre for begrepet goodwill.

Førstvoterende tok utgangspunkt i den lovfestede definisjonen av goodwill i regnskapsloven § 5-7.³¹ Bestemmelsen definerer goodwill som:

”... differansen mellom anskaffelseskost ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld i virksomheten”.

Rt. 2008 s. 343 (Hafslund Nett) bekreftet at definisjonen også gjelder i skatterettslig sammenheng.³²

Goodwill utgjør differansen mellom anskaffelseskost og identifiserbare eiendeler i virksomheten. Det innebærer at goodwillen gjenstår som en restverdi etter at alle identifiserbare aktiva er trukket fra salgsprisen. Det sies derfor at goodwill defineres negativt.

³⁰ Jf. Rt. 2001 s. 640 (Alst) og Rt. 2000 s. 772 (Paulsen)

³¹ Heretter forkortet til rskl.

³² Rt. 2008 s. 343 (Hafslund Nett) avsnitt 36.

Goodwill består ikke av identifiserbare eiendeler som positivt kan ramses opp. Det består av abstrakte verdier, som for eksempel ”virksomhetens kundekrets, renommé, erfaring og kompetanse, og de mer alminnelige fordelene ved å overta en igangværende virksomhet fremfor å starte en ny”.³³

I det følgende vil jeg redegjøre for goodwill i relasjon til personavhengig goodwill.

Goodwillen gjenspeiler fremtid inntjeningsevne for foretaket. Suksessen til en bedrift er ofte knyttet til menneskene som styrer den. I store foretak vil styringsoppgavene være fordelt på mange personer. Små foretak derimot, da særlig EPF, blir ofte styrt av bare én person. Dermed kan man lett tenke seg at den fremtidige suksessen til selskapet er sterkt knyttet til denne personen. Når små foretak blir overdratt til nye eiere, hender det at den nye eieren ønsker å ansette selgeren i foretaket. Dette for å sikre videre suksess og inntjening. Det var dette som skjedde med Skogli i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg).

Det oppstår et skille mellom virksomhetens egen goodwill, og den goodwillen som er avhengig av den gamle eieren for å realiseres. Sistnevnte er det som kalles for ”personavhengig forretningsverdi”.

Personavhengig forretningsverdi består dermed av typiske goodwillverdier. Forskjellen ligger i at disse er nært knyttet til selgeren personlig. Det er her avgrensningsproblemet oppstår.

Høyesterett uttalte at:

”Spørsmålet som er reist i saken er om vederlag for en slik personavhengig forretningsverdi skatterettslig kan bedømmes på like fot med virksomhetens øvrige forretningsverdi, eller

³³ Rt. 2008 s.1307 avsnitt 28

om den har slik sammenheng med selgerens fortsatte innsats i virksomheten at vederlaget må rubiseres som fordel vunnet ved arbeid, jf. skatteloven § 5-10”.³⁴

Retten løste spørsmålet ved å stadfeste tidligere rettspraksis. Det ble henvist til Rt. 2001 s. 640 (Alst):

”Ved fastlegginga av goodwillen ved sal av eit personleg eigd føretak må det spørjast kva marknaden ville vere viljug til å betale for verksemda i ein situasjon der innehavaren ikkje sjølv skal følgje med, og der han heller ikkje skal etablere ny verksemd i konkurranse med den gamle verksemda si...”.³⁵

At eieren skal tenkes utenfor, innebærer at de delene av goodwillen som har tilknytning til selgeren personlig, ikke skal med i beregningen av goodwill. Personavhengig goodwill består nettopp av de delene av goodwillen som er tilknyttet selgers person. Det betyr at personavhengig goodwill skal holdes utenfor fastsettelsen av annen goodwill i virksomheten.

Retten konkluderte med at personavhengig goodwill faller utenfor ved beregning av vanlig goodwill. Førstvoterende uttalte:

”Den personavhengige forretningsverdien trekkes ut før den skatterettslige forretningsverdien fremkommer”.³⁶

³⁴ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 29

³⁵ Rt. 2001 s. 640 (Alst) s. 649

³⁶ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 32

Standpunktet i Rt. 2001 s. 640 (Alst) bygget på Rt. 2000 s. 772 (Paulsen).³⁷ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) er dermed den tredje høyesterettsavgjørelsen som fastslår at personavhengig goodwill skal holdes utenfor beregningen av annen goodwill.

4.5 Fordel vunnet ved arbeid, jf. sktl. § 5-10

Som nevnt i forrige kapittel konkluderte Høyesterett med at personavhengig goodwill måtte holdes utenfor ved beregningen av en virksomhets goodwill. Personavhengig goodwill hadde for sterk tilknytning til selgeren. I det følgende vil jeg redegjøre for Høyesteretts syn på forholdet mellom personavhengig goodwill og sktl. § 5-10.

Retten foretok ingen grundig drøftelse av forholdet mellom personavhengig goodwill og sktl. § 5-10. Det henviste i stedet til drøftelsen i tidligere rettsavgjørelser, blant annet Rt. 2001 s. 640 (Alst), Rt. 2000 s. 772 (Paulsen) og Rt. 2000 s. 1739 (Pre Finans).

Jeg vil i den sammenheng redegjøre for forutsetninger som Høyesterett ikke uttalte. Jeg vil redegjøre for de viktigste prinsippene ved spørsmålet om en fordel er ”vunnet” ved arbeid, jf. sktl. § 5-10. Regelen henviser til et tilknytningskrav mellom inntekt og arbeid. Jeg vil redegjøre for hvordan dette tilknytningskravet har utviklet seg til dagens regel. Redegjørelsen vil gi en bedre forståelse av rettens konklusjon.

Problemstillingen er hva som skal til for at et vederlag skal anses som ”fordel vunnet ved arbeid”, jf. sktl. §5-10.

Det er sikker rett at eksemplene på inntekt i § 5-10 ikke er uttømmende. Dette følger av ordene ”blant annet” og lovens forarbeider.³⁸

³⁷ Rt. 2000 s. 772 (Paulsen) s. 777 avsnitt 1

³⁸ Ot.prop.nr. 86 (1997-1998) s. 50 andre spalte. (Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 48)

Uttrykket ”fordel vunnet ved arbeid” viser for det første til at det må foreligge en ”fordel”. Fordelen kan bestå av penger og naturallytelser, jf. sktl. § 5-12. Fordelen må ha en økonomisk verdi, og avgrenses mot det som er tilgjengelig for alle. Fordeler som arbeidsgiver har stilt til disposisjon for arbeidstaker først og fremst i egen interesse faller også utenfor.³⁹

I Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) mottok Skogli en stor sum penger. Vederlaget hadde økonomisk verdi, og det var ikke tilgjengelig for alle. Det ble heller ikke utbetalt i arbeidsgivers interesse. Vederlaget oppfyller alle tre kravene, og er en ”fordel” i skatterettslig forstand.

For det andre må fordelen være vunnet ved ”arbeid”. ”Ut i fra ordlyd og foreliggende praksis kan ”arbeid” forstås som en *personlig innsats (eller tjeneste) med økonomisk karakter*”.⁴⁰ Skoglis stilling som avdelingsleder i Alvdal Bygg AS må anses for å ha vært ”arbeid” i skatterettslig forstand.

For det tredje må fordelen være ”vunnet” ved arbeid. Det henviser til et krav om tilknytning mellom arbeidet og fordelen. Det er dette punktet som har vært mest omstridt i rettspraksis.

Tilknytningskravet er i all hovedsak presisert gjennom rettspraksis. I Rt. 1958 s. 583 (Hagerup) formulerte førstvoterende tilknytningskravet slik:

”Under enhver omstendighet må det avgjørende kriterium bli om det i det konkrete tilfelle består en så nær sammenheng mellom det arbeid eller den virksomhet som er ytet, og den

³⁹ Zimmer 2009 s. 128

⁴⁰ Zimmer 2009 s. 131

fordel som er oppnådd, at det er naturlig å se den som ”vunnet” ved arbeidet eller virksomheten”.⁴¹

Sitatet henviser til et naturlighetskrav. Det må være ”naturlig” å anse fordelene som vunnet ved arbeidet. Kravet er senere presisert gjennom rettspraksis, blant annet Rt. 1974 s. 976 (Vesaas) og Rt. 1979 s. 481 (Havrevold).

Rt. 1974 s. 976 (Vesaas) omhandlet blant annet ligningen til forfatteren Tarjei Vesaas. Han mottok en litteraturpris, og i den sammenheng mottok han en sum penger. Spørsmålet var om vederlaget skulle anses som ”fordel vunnet ved arbeid”, jf. sktl. § 5-10.

Høyesterett fastholdt at vederlaget måtte klassifiseres som arbeidsinntekt, med den begrunnelse at

”... pristildeling fremtrer som en økonomisk fordel vunnet på en også for forfatterne selv påregnelig eller adekvat måte ved deres litterære arbeid”.⁴²

I Rt. 1979 s. 481 (Havrevold) ble en hørespillpris fra Prix Italia beskattet som arbeidsinntekt. Førstvoterende uttalte at det ikke kunne være ”upåregnelig” at en norsk hørespillforfatter skulle vinne prisen.

I dag fremstår kravet slik at ”arbeidet må ha gitt *foranledningen* til ervervet av fordelene, og at det for skattyteren i en viss utstrekning må ha vært *påregnelig* at hans aktivitet kunne lede til erverv av en slik fordel”.⁴³

⁴¹ Rt. 1958 s. 583 (Hagerup) s. 586

⁴² Rt. 1974 s. 976 (Vesaas) s. 979

⁴³ Zimmer 2009 s. 148

Førstvoterende i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) uttalte:

”Jeg legger etter dette til grunn mer generelt at den såkalte personavhengige forretningsverdien knyttet til selger skal holdes utenfor forretningsverdien. Jeg legger videre til grunn at i den grad det i forbindelse med virksomhetsoverdragelse ytes vederlag eller annen fordel foranlediget av selgers senere innsats for kjøper, må dette anses som fordel vunnet ved arbeid etter skatteloven § 5-10, og beskattes som arbeidsinntekt. Dette gjelder enten vederlaget bedømmes som forskudd på lønn, eller som engangsgodtgjørelse for å ta arbeid hos kjøper (”sign on fee”).⁴⁴

Det uttales at en fordel som er ”foranlediget” av selgers senere innsats for kjøper må anses som en ”fordel vunnet ved arbeid”, jf. sktl. § 5-10.⁴⁵ Personavhengig goodwill vil være nettopp dette. Det er verdier som kun kan bli realisert dersom selgeren fortsetter å gjøre en innsats for kjøperen.

4.6 Var Skoglis vederlag foranlediget av hans innsats for Alvdal Bygg?

I forrige underkapittel konkluderte Høyesterett med at en fordel som er foranlediget av skattyters innsats vil være ”vunnet” ved arbeid, jf. sktl. § 5-10. Retten konkluderte også med at personavhengig goodwill vil være foranlediget av selgerens innsats for kjøper.

Det neste spørsmålet retten tok stilling til, var om Skoglis vederlag var foranlediget av hans innsats for Alvdal Bygg. Det kan også omtales som et spørsmål om det forelå personavhengig goodwill i saken.

⁴⁴ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 35

⁴⁵ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 35

Høyesterett løste spørsmålet med utgangspunkt i partenes avtale. Avtalen danner som sagt grunnlaget for den skatterettslige bedømmelsen. Avtalen fungerer også som et bevis for hva partene opprinnelig har ment.

Med utgangspunkt i partenes avtale, søkte Høyesterett å kartlegge hvilke rettigheter som inngikk ved overdragelsen av foretaket. Deretter drøftet retten om disse rettighetene var avhengig av Skoglis innsats for å bli realisert.

Dersom rettighetene viste seg å være foranlediget Skoglis arbeidsinnsats, måtte vederlaget for disse rettighetene klassifiseres som arbeidsinntekt. Som nevnt i kapittel 4.5 ble slike rettigheter ansett for å være personavhengig goodwill. Vederlaget måtte dermed skattlegges som fordel vunnet ved arbeid, jf. sktl. § 5-10.

Retten henviste først til klausulen i partenes kjøpsavtale som omhandlet goodwill.

”Opparbeidet goodwill i nevnte virksomhet bestående av renommé og omdømme, etablerte kundeforhold, fagkunnskap og dyktighet m.v.”.⁴⁶

Førstvoterende påpekte at Skogli var den eneste ansatte i foretaket. Alle de nevnte verdiene ville i utgangspunktet være sterkt knyttet til Skogli som person.

Retten henviste igjen til avtalen for å utdype goodwillverdiene. Av avtalen fremgikk det at:

”Kjøper skal ha rett til å bruke selgers firmanavn i sin reklame og markedsføring, samt rett til å bruke kjedenavnet ”Mesterfarve” slik selger har hatt adgang til i sin virksomhet. Selger

⁴⁶ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 41

skal dessuten bistå kjøper slik at kjøper kan handle varer i Malermesternes Andelslag (MAL) i eget navn.”.⁴⁷

I henhold til Høyesterett bygget bruken av Skoglis firmanavn i reklame og markedsføring på en klar forutsetning om at Skogli skulle være med i virksomheten”.⁴⁸

Det følger blant annet av foretaksnavneloven § 2-3 og markedsføringsloven § 2 at bruk av Skoglis navn i reklame vil være villedende dersom han ikke arbeidet i bedriften. Videre var retten til å handle i Malermesternes andelslag personlig knyttet til Skogli. Alle rettighetene ville dermed være tilknyttet Skogli. Fagkunnskap og dyktighet ville også bero på ham personlig, ettersom han var den eneste ansatte.

Som førstvoterende uttalte:

”Uten Skogli i sin tjeneste ville altså Alv dal Bygg ikke kunne gjøre seg noen nytte av de rettigheter partene tok sikte på å overføre ved virksomhetsoverdragelsen”.⁴⁹

”...det partene i kjøpsavtalen mener dekkes av vederlaget for forretningsverdi, bare i helt begrenset grad vil være i behold i virksomheten dersom Skogli tenkes ute av denne. Særlig gjelder dette renommé og omdømme, fagkunnskap og dyktighet – sider ved virksomheten som i realiteten var uløselig knyttet til Skogli personlig”.⁵⁰

⁴⁷ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 43

⁴⁸ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 44

⁴⁹ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 44

⁵⁰ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 42

Høyesterett konkluderte med at Skoglis vederlag var foranlediget av hans innsats for Alvdal Bygg. Det forelå personavhengig goodwill i saken. Vederlaget på 1,3 millioner måtte dermed skattlegges som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

4.7 Obiter dictum

Som nevnt innledningsvis i kapittel 4.1, uttalte Høyesterett flere obiter dictum i denne saken. Uttalelsene besvarte anførslene til Alvdal Bygg. Alvdal Bygg anførte tre momenter som ikke hadde avgjørende betydning for saken. Høyesterett tok likevel standpunkt til anførslene. Sakens obiter dictum har fått betydning i senere rettspraksis angående omklassifisering av vederlag til arbeidsinntekt i earn out-tilfelle, blant annet Rt. 2009 s. 813 (Gaard/Tveit). I den forbindelse ønsker jeg å redegjøre for sakens obiter dictum.

Som nevnt innledningsvis i kapittel 4, anførte Alvdal Bygg spesielt tre momenter som de mente måtte foreligge for at ligningsmyndighetene kunne foreta en omklassifisering. Momentene gikk ut på at partene ikke var uavhengige, lang bindingstid for selger, og om selgerens lønn lå vesentlig under markedsverdi. Markedslønn måtte uansett være tilstrekkelig for å hindre omklassifisering når partene var uavhengige.⁵¹

Jeg vil gjennomgå Høyesteretts standpunkt til disse tre momentene i de tre påfølgende underkapitlene. Aller først vil jeg derimot redegjøre for rettskilden som Alvdal Bygg bygde sine argumenter på. Alvdal Bygg viste til samme rettskilde for alle de ovennevnte momenter. Jeg vil foreta en felles redegjørelse av rettskilden for alle momentene, før jeg drøfter de ulike momentene hver for seg.

Alvdal Bygg henviste til et brev fra Finansdepartementet til Skattedirektoret fra 1998.⁵² Brevet ble nevnt i oppgavens kapittel 3.5. Brevet anførte momenter som kunne være rele-

⁵¹ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 13 og 14

⁵² Utvalget 1999 s. 225 flg.

vante ved omklassifisering av vederlag til arbeidsinntekt. Momentene som ble nevnt, var blant annet lang bindingstid for selger og om selgerens lønn lå vesentlig under markedsverdi.

Førstvoterende uttalte at brevet i utgangspunktet refererte til aksjesalg kombinert med arbeidsavtale, ikke virksomhetsoverdragelse av EPF. Det var også usikkert hvordan brevet skulle tolkes. Det var tvil om momentene i brevet var ment uttømmende, og om de eventuelt var ment kumulative.

I henhold til Lignings ABC for 2001 anga brevet ”typiske særtrekk” for ”situasjoner der omklassifiseringer kan være aktuelt”. Det taler for at brevet også kunne gjelde ved virksomhetsoverdragelse av et EPF. Omklassifisering kan være aktuelt også her.

Høyesterett la ikke stor vekt på brevet, ettersom det ”uansett ikke kan snevre inn adgangen til omklassifisering i forhold til det som følger av loven og Høyesteretts praksis”.⁵³

4.7.1 Uavhengige parter

I det følgende vil jeg redegjøre for Høyesteretts første obiter dictum. Skogli og Alvdal Bygg var uavhengige parter. Spørsmålet er hvorvidt uavhengighet mellom selger og kjøper har noen betydning for adgangen til å omklassifisere vederlaget til arbeidsinntekt.

Alvdal Bygg anførte at ”når selger og kjøper er uavhengige, må det være tilstrekkelig å trekke ut en passende eierlønn – representert ved at selger mottar markedslønn etter overdragelsen. Det resterende må skatterettslig bedømmes som forretningsverdi, selv om dette er personavhengig”.⁵⁴

⁵³ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 37

⁵⁴ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 33

Tidligere rettspraksis har omhandlet parter som ikke har vært uavhengige. I Rt. 2001 s. 640 (Alst) og Rt. 2000 s. 772 (Paulsen) inngikk selger og kjøper i et interessefellesskap. Alvdal Bygg skiller seg dermed fra tidligere rettspraksis. Det er nærliggende å tro at dette er årsaken til at Alvdal Bygg anførte argumentet. I tidligere avgjørelser har uavhengighet mellom selger og kjøper blitt vektlagt i sammenheng med markedslønn til selger.

Høyesterett bestred at uavhengighet mellom partene hadde avgjørende betydning. Førstvoterende påpekte at det i definisjonen av forretningsverdi ikke var tatt noen reservasjon mot uavhengige parter, hverken i lovgivning eller tidligere rettsavgjørelser.⁵⁵ Definisjonen av forretningsverdi var den samme enten partene er uavhengige eller ikke.

Selv om Skogli og Alvdal Bygg i prinsippet var uavhengige, kunne de likevel ha felles interesser vedrørende den skatterettslige bedømmelsen av salgsvederlaget. Både selger og kjøper ville oppnå fordeler ved at vederlaget ble klassifisert som goodwill fremfor arbeidsinntekt.⁵⁶

Selger vil slippe å betale toppskatt og trygdeavgift, mens kjøper vil unnslippe arbeidsgiveravgift. I tillegg har det betydning for muligheten til avskrivning for kjøper, og muligheten til å føre beløpet på gevinst- og tapskonto for selger.

Konklusjonen ble dermed at uavhengighet mellom selger og kjøper ikke hadde stor betydning for den skatterettslige klassifiseringen av vederlaget.

4.7.2 Markedslønn

I det følgende vil jeg gjennomgå Høyesteretts andre obiter dictum. Uttalelsen gjaldt betydningen markedslønn til selger i forhold til adgangen til å klassifisere vederlaget som ar-

⁵⁵ Jf. bl.a. Rt. 2001 s.640 (Alst)

⁵⁶ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 34

beidsinntekt. Dette er et obiter dictum som fikk direkte betydning i Rt. 2009 s. 813 (Gaard/Tveit). Jeg vil derfor gjengi rettens drøftelse i dette underkapittelet.

Alvdal Bygg hevdet at Skogli mottok ”en god lønn”, som ikke lå ”vesentlig under markeds-lønn”.⁵⁷ Skogli mottok som nevnt i kapittel 4.1 en årlig lønn på 360 000 kroner, uten kompensasjon for overtid. Stillingen innebar adskillig overtid for Skogli.

Alvdal Bygg viste til Finansdepartementets brev til Skattedirektoratet fra 1998.⁵⁸ Av brevet fremgikk det at:

”...klassifisering som forskudd på arbeidsvederlag kan være aktuelt når de følgende omstendigheter foreligger: ... de lønsmessige vilkår for denne arbeidsperioden innebærer et lønnsnivå atskillig under markedsverdi for arbeidet”.⁵⁹

Alvdal Bygg hevdet at fordi de lønsmessige vilkår for Skogli *ikke* innebar et lønnsnivå atskillig under markedsverdi, måtte det tale *imot* klassifisering av inntekten som forskudd på arbeidsvederlag.

Høyesterett var for det første usikker på om lønnen i denne saken i det hele tatt tilsvarte vanlig markedslønn for en malermester med Skoglis kompetanse. Retten påpekte i den sammenheng at det var klart at arbeidet innebar betydelig overtid for Skogli. Det talte imot at Skogli mottok markedslønn.

⁵⁷ Rt. 2008 s.1307 avsnitt 51 og 14

⁵⁸ Utvalget 1999 s. 225 flg.

⁵⁹ Utvalget 1999 s. 225 flg, Rt. 2008 s. 1307 avsnitt 36

For det andre uttalte førstvoterende at ”Skulle lønn på markedsnivå få betydning, måtte det være fordi slik lønn bevismessig kan tale mot at det er en kobling mellom vederlag for virksomheten og tidligere eiers arbeid for den nye eier”.⁶⁰

I denne saken var det allerede bevist at det forelå en kobling mellom vederlag for virksomheten og selgers arbeid for den nye eieren, jf. oppgavens kapittel 4.4-4.6. Høyesterett konkluderte med at det ikke ville ha noen stor betydning om Skogli hadde mottatt markedslønn.

4.7.3 Bindingstid

I det følgende vil jeg redegjøre for Høyesteretts tredje obiter dictum, jf. kapittel 4.7. Spørsmålet var hvorvidt bindingstid for selgeren, og eventuelt lengden på denne, hadde betydning for muligheten til å omklassifisere vederlag til arbeidsinntekt.

Alvdal Bygg hevdet at det måtte foreligge lang bindingstid for selgeren for at man kunne omklassifisere vederlaget til arbeidsinntekt. De vedgikk at det forelå bindingstid for Skogli, men de mente at denne var for kort. Kort bindingstid måtte tale mot en omklassifisering av vederlaget til arbeidsinntekt.

De henviste igjen til brevet fra Finansdepartementet til Skattedirektoratet. Det fremgikk av brevet at:

”Omklassifisering kan være aktuelt når ... de gamle eierne binder seg til en lengre arbeidsperiode i bedriften...”⁶¹

⁶⁰ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 51

⁶¹ Utvalget 1999 s.225

Høyesterett tok utgangspunkt i partenes avtale for å avgjøre omfanget av Skoglis bindings-
tid. Klausulen om bindingstid inngikk i arbeidsavtalen, mens klausulen om goodwill inng-
ikk i kjøpsavtalen. Avtalene må derimot ses i sammenheng.⁶²

Det fremgikk av avtalen at ”Arbeidstaker forplikter seg til å arbeide hos arbeidsgiver frem
til oppnådd pensjonsalder under forutsetning av at hans helse gjør dette mulig”.⁶³

Skogli var dermed forpliktet til å arbeide hos Alvda Bygg frem til han valgte å pensjonere
seg. Det fremgår ikke hvor gammel Skogli var på avtaletidspunktet. Det er usikkert hvor
lang bindingstiden var.

I tillegg til partenes avtale, la Høyesterett vekt på et brev fra Alvda Bygg hadde skrevet til
ligningskontoret. I brevet utdypet Alvda Bygg kjøpsavtalen, og forklarte blant annet hvor-
for de anså det nødvendig med bindingstid for Skogli.

Det ble nevnt at Skogli hadde en ”unik kompetanse som var av største betydning for å kun-
ne gi et produkt med den kvalitet som etterspørres”. Alvda Bygg erkjente at de bygde fullt
og helt på Skoglis kompetanse, og at de ved hjelp av ham kunne tilby nye pakkeløsninger
som innebar et konkurransefortrinn for selskapet. De ville også oppnå gunstige innkjøps-
priser gjennom Skoglis personlige tilknytning til ”Malermesternes Andelslag”. I tillegg
ville det være enklere for dem å kjøpe en allerede eksisterende virksomhet fremfor å skulle
starte en egen.

Med andre ord begrunnet Alvda Bygg bindingstiden med at de ”fullt og helt” bygde på
hans kompetanse, og de var avhengige av Skogli for å oppnå fremtidig inntjening. De for-

⁶² Rt. 2008 s. 1307 avsnitt 45

⁶³ Rt. 2008 s. 1307 (Alvda Bygg) avsnitt 45

klarte samtidig hvorfor de ønsket å ansette Skogli helt frem til pensjonsalder. Alvdal Bygg var avhengig av Skoglis kompetanse, og ville ha ham i virksomheten så lenge som mulig.

Brevet tydet på at klausulen om bindingstid var ment som reell. Brevet taler derfor imot partene når de overfor Høyesterett hevdet at avtalens klausul om bindingstid ikke var reell.

For Høyesterett var det ikke avgjørende om klausulen om bindingstid var reell.⁶⁴ Begrunnelsen var at brevet til Ligningskontoret beviste at Alvdal Bygg hadde hatt en forutsetning om at Skogli skulle ta ansettelse i virksomheten. I brevet ble det uttalt at ”forutsetningen for fremtidig inntjening ligger stort sett i den kompetanse som Kjell Olav Skogli besitter”.⁶⁵

Det var dermed bevist at Alvdal Bygg hadde en forutsetning om Skoglis videre ansettelse. Høyesterett tok ikke nærmere stilling til betydningen av bindingstid. Det er dermed usikkert hvilken betydning bindingstid, og eventuelt lengden av den, har ved grensedragningen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt ved earn out.

4.8 Foreløpig konklusjon

I det følgende vil jeg gi en foreløpig konklusjon av kriteriene for grensedragningen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt i earn out-tilfelle. I kapittel 6 vil jeg foreta en sammenligning med grensedragningen mellom arbeid- og kapitalinntekt.

Ved salg av EPF vil gevinsten bli betegnet som goodwill. Goodwill skattlegges som virksomhetsinntekt, jf. sktl. § 5-30. Spørsmålet er om selgerens vederlag er goodwill eller arbeidsvederlag.

⁶⁴ Rt. 2008 s.1307 avsnitt 48

⁶⁵ Rt. 2008 s.1307 avsnitt 51

Grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt trekkes med utgangspunkt i begrepet goodwill. Høyesterett har fastslått at selgeren skal tenkes borte ved beregningen av goodwill. Det innebærer at goodwill som er avhengig av selger som person for å bli realisert, må holdes utenfor ved beregningen av goodwill. Slik goodwill blir kalt for personavhengig goodwill.

Ved å henvise til drøftelsen av sktl. § 5-10 foretatt av tidligere rettspraksis, fastslår retten at personavhengig goodwill vil være ”foranlediget” av selgers innsats. Den personavhengige goodwillen oppfyller dermed tilknytningskravet i sktl. § 5-10, og er ”vunnet” ved arbeid.

Personavhengig goodwill faller dermed utenfor goodwill, samtidig som det oppfyller tilknytningskravet i sktl. § 5-10.

Om selgeren mottok markedslønn, hadde kort bindingstid eller om partene var uavhengige hadde ikke avgjørende betydning for avgjørelsen.

5 Omklassifisering ved overdragelse av AS

I dette kapittelet vil jeg fokusere på grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt i earn out-tilfelle. Problemstillingen oppstår når en hovedaksjonær selger alle aksjene, og samtidig tar ansettelse i det samme selskapet under den nye eieren. Som nevnt i kapittel 3.5 spiller rettspraksis en stor rolle ved denne grensedragningen. I det følgende vil jeg drøfte grensedragningen med utgangspunkt i Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit).

Innledningsvis vil jeg oppsummere sakens bakgrunn og hovedproblemstilling. Videre kommer en redegjørelse av partenes anførsler. Hovedvekten i kapittelet vil tillegges Høyesteretts standpunkt i saken.

5.1 Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit)

I dette kapitlet følger en rask oppsummering av sakens bakgrunn og hovedproblemstilling.

Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) er den nyeste rettsavgjørelsen som omhandler omklassifisering i earn out-tilfelle ved salg av et AS. Saken omhandlet salget av aksjeselskapet ”Maritime Industry Services”, heretter forkortet til MIS. Selskapet ble stiftet og drevet av tre aksjonærer, som alle hadde ulik eierandel i selskapet.

Aksjonærene tok ansettelse i selskapet under den nye eieren. Saken angikk to av aksjonærene, Gaard og Tveit. Gaard var part i kjøpsavtalen gjennom sitt aksjeselskap Gaard Consultants AS.

I januar 1998 ble MIS solgt til Hitec ASA for 12 millioner kroner. Kjøpesummen besto av en fast og en variabel del. Den faste delen var på 5 millioner kroner. Den variable delen var på 7 millioner kroner. Den faste delen ble utbetalt på avtaletidspunktet, samtidig med overdragelse av 91 % av aksjene. Den variable delen skulle fordeles på de neste to årene, i bytte mot de resterende aksjene.

Det er den variable delen av kjøpesummen som er omdiskutert i saken. Beløpet ble omtalt som ”restvederlaget”. Restvederlaget var betinget av at selgerne fremdeles var ansatt i selskapet på utbetalingstidspunktet. Aksjonærene kunne velge mellom en stilling i MIS, eller en annen stilling i konsernet til kjøperselskapet Hitec ASA. Avtalen innebar dermed en bindingstid for aksjonærene på tre år.

Aksjonærene fikk forbud mot å drive med konkurrerende virksomhet. Forbudet gjaldt i tre år, i likhet med bindingstiden.

Ved brudd eller heving av avtalen, måtte aksjonærene tilbakebetale eventuelle delbetalinger de hadde mottatt.

Ligningene til Gaard og Tveit ble omgjort av ligningsmyndighetene i 2006. Omgjøringen gjaldt inntektsårene 1998, 2000 og 2001. Det er dermed skatteloven av 1999 som kommer til anvendelse. Ligningsmyndighetene omklassifiserte restvederlaget fra kapitalgevinst, jf. sktl. § 5-1(2) til arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

Problemstillingen var om restvederlaget var så nært knyttet til selgernes arbeidsinnsats at det måtte regnes som ”fordel vunnet ved arbeid”, jf. sktl. § 5-10.

5.2 Partenes anførsler

I det følgende vil jeg redegjøre for partenes anførsler. Jeg vil først redegjøre for statens anførsler. Deretter vil jeg redegjøre for anførslene til Gaard/ Tveit. Jeg tar denne gjennomgangen for å få en bedre forståelse for sakens problemstilling.

Staten v/Skatt vest vil heretter bli omtalt som ”staten”. Staten anførte at restvederlaget som ble utbetalt i trinn 2 og 3 måtte anses som ”fordel vunnet ved arbeid”, jf. sktl. § 5-10.

Som prinsipal begrunnelse hevdet staten at det forelå tilstrekkelig tilknytning mellom restvederlaget og aksjonærenes arbeidsinnsats i selskapet. Det ble anført at restvederlaget var særlig knyttet til aksjonærenes arbeidspunkt og karensklausul. Staten henviste til partenes avtale som bevis for at det eksisterte en sammenheng.

Som subsidiær begrunnelse anførte staten at det måtte spørres ”hvilket vederlag avtalepartene ville ha fastsatt dersom selgerne ikke hadde påtatt seg disse pliktene”.⁶⁶ Pliktene det ble henvist til var bindingstiden og konkurranseforbud.

⁶⁶ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 29

Avslutningsvis anførte staten at arbeidsplikten gjaldt Gaard personlig. Derfor var det Gaard personlig som var part i saken, ikke Gaard Consultants AS.

Partene Gaard/ Tveit anførte at restvederlaget ikke kunne anses som ”fordel vunnet ved arbeid”, jf. sktl. § 5-10.

For at restvederlaget kunne klassifiseres som arbeidsinntekt, måtte det foreligge en ”tilstrekkelig og kvalifisert tilknytning mellom vederlaget og en arbeidsforpliktelse”.⁶⁷ En slik tilknytning forelå ikke denne saken i følge partene. Restvederlaget måtte i sin helhet klassifiseres som kapitalgevinst, jf. sktl. § 5-1(2).

For det andre anførte Gaard/ Tveit at kjøpsavtalen inneholdt flere klausuler som ikke kunne tas på ordet. Blant disse var klausulen om arbeidsplikt og karensklausulen. Klausulene kunne ikke forstås slik at restvederlaget var betinget av at disse vilkårene ble oppfylt. Restvederlaget kunne ikke anses som vederlag for arbeidsplikt eller karensklausul. Partene hevdet at staten tok feil når den bygde på avtaleklausulene.

For det tredje anførte partene at Høyesterett ikke kunne bygge på rettspraksis som gjaldt spørsmål om det overhodet forelå skatteplikt. I denne saken var det klart at det forelå skatteplikt. Spørsmålet var hva slags skatteplikt som forelå. Problemstillingen gikk ut på hva som var den riktige skattemessige subsumsjonen av vederlaget. Problemstillingen måtte riktignok løses på bakgrunn av rettspraksis, men den måtte behandles særskilt.

Partene nevnte andre momenter som talte det i mot at det forelå arbeidsforpliktelse.

For det første var det snakk om en stor bedrift. Ved salg av større bedrifter, var normen at hele vederlaget ble ansett for vederlag for aksjer. For det andre bestred partene at Gaard,

⁶⁷ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 37

Tveit og Liseth kunne anses som nøkkelpersoner. For det tredje mottok de markedslønn, noe som også talte mot at det forelå arbeidsvederlag. For det fjerde var det vanlig praksis å betale et tillegg for fremtidig inntjening. Restvederlaget bestod av dette tillegget.

Avslutningsvis hevdet partene at restvederlaget ikke kunne tilordnes Gaard personlig. Det fulgte av at det var Gaard Consultants AS som var part i avtalen, ikke Gaard personlig.

5.3 Høyesteretts standpunkt

Sakens problemstilling var om restvederlaget skulle skattlegges som kapitalgevinst eller arbeidsinntekt. I likhet med Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg), er det et spørsmål om verdsettelse. Spørsmålet var om restvederlaget skulle verdsettes som kapitalgevinst, jf. sktl. § 5-1(2), eller som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

Høyesterett tok utgangspunkt i sktl. § 5-10. Retten redegjorde først for den generelle regelen om arbeidsinntekt i sktl. § 5-10. Deretter anvendte den regelen på sakens faktum for å avgjøre om restvederlaget var ”vunnet” ved aksjonærenes arbeidsinnsats i selskapet.

Avslutningsvis svarte Høyesterett på partenes anførsler som ikke hadde direkte betydning for avgjørelsen i saken. Flere av anførslene ble også anført i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg). Uttalelsene er samlet avslutningsvis i kapittel 5.4.1-5.4.3.

5.4 Fordel vunnet ved arbeid, jf. sktl. § 5-10

I det følgende vil jeg redegjøre for Høyesteretts drøftelse av restvederlaget i relasjon til sktl. § 5-10. Retten gjennomgikk den generelle regelen om arbeidsinntekt i sktl. § 5-10. Jeg henviser i den sammenheng til drøftelsen i kapittel 4.5.

Førstvoterende fastslo at eksemplene i sktl. § 5-10(1) på hva som regnes som arbeidsinntekt, ikke er uttømmende. Det følger for det første av ordene ”blant annet” og forarbeidene.

Også fordeler som har løsere tilknytning til arbeidsforholdet kan anses som arbeidsinntekt. Det avgjørende er ”om fordelens anses vunnet ved arbeidsforholdet”.⁶⁸

Høyesterett siterte Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) i drøftelsen av tilknytningskravet i sktl. § 5-10:

”...vederlag eller annen fordel *foranlediget* av selgers senere innsats for kjøper” må anses som fordel vunnet ved arbeid, jf. sktl. § 5-10.⁶⁹

Retten gjentok at ”... i den grad det i forbindelse med virksomhetsoverdragelse ytes vederlag eller annen fordel foranlediget av selgers senere innsats for kjøper, må dette anses som fordel vunnet ved arbeid etter skatteloven § 5-10, og beskattes som arbeidsinntekt”.⁷⁰

Høyesterett bekreftet regelen om at en fordel må være ”foranlediget” av selgers innsats for at den kan skattlegges som arbeidsinntekt.

Retten stadfestet regelen om at ”Forretningsverdien skal fastsettes som om selgeren tenkes borte”.⁷¹

Retten påpekte at Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) gjaldt salg av EPF, og dermed grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. De rettslige kriteriene ville likevel være de samme for sontringen mellom kapital- og arbeidsinntekt. Høyesterett bekreftet med dette at det var samme kriterier for de to grensedragningene. Samtidig avviste Høyesterett argumentet fra

⁶⁸ Ot.prop.nr. 86 (1997-1998) s. 50 andre spalte. (Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 48)

⁶⁹ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 35. Min utheving.

⁷⁰ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 51

⁷¹ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 50

Gaard/ Tveit om at tidligere rettspraksis som angikk spørsmål om skatteplikt ikke kunne brukes i denne saken.

Det neste spørsmålet var om restvederlaget til Gaard og Tveit var foranlediget av deres senere arbeidsinnsats for kjøperen Hitec.

Retten tok utgangspunkt i partenes avtale for å avgjøre om det forelå tilstrekkelig tilknytning mellom restvederlaget og arbeidsinnsatsen til selgerne. Som nevnt i kapittel 3 og 4 vil partenes egen avtale danne grunnlaget for de skatterettslige posisjoner.

Høyesterett drøftet både kjøpsavtalen og annen kommunikasjon mellom partene. Retten redegjorde for de avtaleklausulene som den mente kunne bevise en tilknytning mellom restvederlaget og selgernes arbeidsinnsats. Deretter tok retten stilling til partenes øvrige anførsler.

Retten tok utgangspunkt i et brev fra kjøperselskapet Hitec av 1 oktober 1997.

Brevet fremhevet selgernes arbeidspunkt. Ifølge Høyesterett viste brevet at "... det var viktig for kjøperen at sentrale personer i MIS skulle forplikte seg til å fortsette i selskapet en periode etter overdragelsen".⁷²

Kjøpsavtalen inneholdt detaljerte beskrivelser av arbeidspunktet og karensklausulen. Det talte for at arbeidspunktet og karensklausulen var en viktig betingelse for overdragelsen.

Av kjøpsavtalen fremgikk det også at "forutsetning for betaling er at selgerne er ansatt i Hitec-konsernet ved utbetalingspunktene".⁷³

⁷² Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 59

⁷³ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 60

I følge Høyesterett tydet avtalen og annen kommunikasjon på at arbeidsplikt og karensklausul var en viktig betingelse for å få utbetalt restvederlaget i trinn 2 og 3. Retten fant det ”klart at Hitec la stor vekt på arbeidsplikten og karensklausulen”.⁷⁴

Gaard/ Tveit hevdet at avtaleklausulene ikke kunne tas på ordet. Høyesterett anså derimot klausulene for å være høyst reelle.

Det begrunnet den første med partenes samtidige oppførsel. Samtlige aksjonærer fikk seg ny jobb utenfor Hitec like etter at bindingstiden hadde utløpt. Dette tydet i følge Høyesterett på at partene anså klausulen om arbeidsplikt og karensklausul for å være reelle.

For det andre måtte karensklausulen og klausulen om arbeidsplikt være reelle basert på resten av kjøpsavtalen. Gaard/ Tveit hadde tatt inn særskilte reservasjoner i avtalen. De hadde reservert seg mot at dødsfall, oppsigelse fra en av de andre selgerne osv. skulle få konsekvenser for utbetaling av restvederlaget. Dersom partene ikke hadde ansett klausulen om arbeidsplikt for å være reell, hadde de heller ikke hatt noen grunn for å ta med disse reservasjonene.

Høyesterett fastslo samtidig at Gaard var part i saken. Førstvoterende uttalte at:

”Arbeidsplikten og karensklausulen var en klar personlig forpliktelse for ham selv som hans selskap ikke kunne forplikte ham til overfor kjøperen. I en slik situasjon må inntekten tilordnes ham...”⁷⁵

⁷⁴ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 60

⁷⁵ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 75

Høyesterett anså dermed klausulene om arbeidsplikt og konkurranseforbud for å være reelle. Avtaleklausulene var sterke bevis på at restvederlaget i trinn 2 og 3 var foranlediget av aksjonærenes ansettelse i selskapet. Retten konkluderte derimot ikke ennå, men drøftet partenes anførsler.

I de neste kapitlene vil jeg gjennomgå de viktigste anførslene i saken. Jeg vil drøfte om markedslønn til aksjonærene hadde betydning for klassifiseringen. Jeg vil også drøfte betydningen av at MIS var en stor produksjonsbedrift, og at aksjonærene var nøkkelpersoner. Til slutt vil jeg redegjøre for betydningen av at restvederlaget tilsvarte eierandel i selskapet, og at restvederlaget var høyere enn markedsverdien på aksjene.

5.4.1 Markedslønn

I det følgende vil jeg redegjøre for Høyesteretts drøftelse av betydningen av markedslønn til selger. Gaard/ Tveit anførte at restvederlaget ikke kunne anses som arbeidsinntekt fordi de mottok markedslønn.

Det fremgår ikke av rettsavgjørelsen hvor mye partene mottok i lønn. Derimot bestred ikke Høyesterett at markedslønn ble betalt. Jeg legger dermed til grunn at partene mottok vanlig markedslønn for sitt arbeid i Hitec.

At partene mottok markedslønn ble derimot ikke tillagt betydning. Retten henviste i sin begrunnelse til Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg). Som nevnt i kapittel 4.7.2 ble markedslønn kun tillagt betydning dersom det "... bevismessig kan tale mot at det er en kobling mellom vederlag for virksomheten og tidligere eiers arbeid for den nye eier".⁷⁶ Dersom en slik kobling allerede var bevist, ville ikke markedslønn ha noen stor betydning.

⁷⁶ Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) avsnitt 51

I Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) var en slik kobling allerede bevist igjennom partenes avtale og oppførsel. I tillegg anså retten at en betydelig del av restvederlaget måtte være kompensasjon for karensklausulen. Høyesterett la ikke vekt på at partene mottok markedslønn. Markedslønn til selger taler dermed ikke i mot at vederlaget skal klassifiseres som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

5.4.2 Stor produksjonsbedrift

I det følgende vil jeg redegjøre for Høyesteretts drøftelse angående betydningen av størrelsen på selskapet.

Gaard/ Tveit anførte at MIS var en stor produksjonsbedrift. I store selskaper var det vanlig at hele vederlaget ble ansett som vederlag for aksjer. Restvederlaget var ikke betaling for arbeid eller karensklausul.

Høyesterett var ikke enig. Størrelsen på selskapet talte tvert i mot for at vederlaget skulle klassifiseres som arbeidsinntekt. Selgerne hadde klart å bygge opp et stort selskap på få år. Det hadde formodningen for seg at de kunne gjøre det samme igjen dersom de sto fritt til det. Størrelsen på selskapet var en av årsakene til at kjøperen Hitec la stor vekt på karensklausulen, nettopp for å hindre at selgerne startet en ny, konkurrerende virksomhet.

At selskapet var en stor produksjonsbedrift fikk dermed betydning ved den skatterettslige bedømmelsen av vederlaget, men ikke på den måten Gaard/ Tveit hadde anført. Momentet talte for å klassifisere restvederlaget som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

5.4.3 Nøkkelpersoner

I det følgende vil jeg redegjøre for Høyesteretts drøftelse av om selgerne var nøkkelpersoner i MIS.

Gaard/ Tveit anførte at de ikke kunne anses som nøkkelpersoner i MIS. Dette måtte tale mot at restvederlaget skulle klassifiseres som arbeidsinntekt. Som begrunnelse anførte de at hverken Gaard eller Tveit hadde lederroller i MIS.

Høyesterett tok utgangspunkt i brev og intensjonsavtalen mellom partene. I intensjonsavtalen var det bare selgerne Gaard, Tveit og Liseth som ble oppgitt som nøkkelpersoner.

Retten vedkjente at de tre selgerne kunne ha ulik betydning for MIS. Det var imidlertid ikke avgjørende, ”... idet avtalen omhandler dem under ett”.⁷⁷

Høyesterett kommenterte ikke direkte hvilken betydning det har for den skatterettslige bedømmelsen at selgerne anses for å være nøkkelpersoner. Derimot er det nærliggende å tro at dersom selgerne ikke hadde vært nøkkelpersoner, ville ikke kjøperne hatt samme motivasjon til å gi dem arbeidspunkt eller karensklausul. Det var tilfelle for de 47 andre ansatte i MIS.

5.4.4 Restvederlag tilsvarte eierandel

I det følgende vil jeg redegjøre for betydningen av at restvederlaget tilsvarte selgernes eierandel i selskapet.

Gaard/ Tveit anførte at restvederlaget tilsvarte deres forholdsmessige eierandel i selskapet. De hevdet at dette talte klassifisering av restvederlaget som arbeidsinntekt.

Høyesterett innrømmet at dette umiddelbart kunne synes å tale mot en klassifisering som arbeidsinntekt. På den annen side vektla ikke retten momentet like tungt som partene Gaard/ Tveit. Førstvoterende uttalte at:

⁷⁷ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 68

”Men jeg kan ikke se at dette forholdet har den vekten som ankemotpartene tillegger det. Da selgerne minst mottok markedslønn, er det som allerede nevnt mye som taler for at en vesentlig del av restvederlaget var begrunnet i karensklausulen”.⁷⁸

Videre ble det uttalt at det ikke var unaturlig at Gaard og Liseths deler tilsvarte deres andel av aksjene, ettersom det var de to som opprettet selskapet.

At restvederlaget tilsvarte selgernes eierandel av aksjene peker på en tydelig sammenheng mellom aksjene og vederlaget. Dette taler for å klassifisere vederlaget som kapitalinntekt. Høyesterett anså derimot sammenhengen mellom restvederlaget og arbeidsplikten og karensklausulen for å veie tyngre. Her får også argumentet om markedslønn betydning, i den forstand at restvederlaget i hovedsak anses for å være vederlag for karensklausul.

5.4.5 Restvederlag var høyere enn aksjenes markedsverdi

I avtalens trinn 1 ble 91% av aksjene overført til Hitec mot et vederlag på 5 millioner. I trinn 2 og 3 ble de resterende 9% av aksjene overført til Hitec mot et vederlag på 7 millioner. Restvederlaget innebar dermed en vesentlig høyere pris per aksje.

Høyesterett kunne ikke se at vederlaget for aksjene i trinn 2 og 3 skulle være høyere enn vederlaget i trinn 1. Restvederlaget skulle dermed ha utgjort ca. 500 000 kroner. I kjøpsavtalen var restvederlaget satt til hele 7 millioner kroner. Aksjevederlaget utgjorde mindre enn 10%. I følge retten talte dette mot at restvederlaget var vederlag for aksjer. Restvederlaget måtte anses som vederlag for karensklausulen.

I henhold til avtalen skulle vederlaget i trinn 1 avkortes dersom egenkapitalen til MIS var lavere enn avtalt per 31.12.1997. Dersom restvederlaget i trinn 2 og 3 også hadde vært ve-

⁷⁸ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 69

derlag for aksjer, ville det vært naturlig at også restvederlaget ble avkortet. Dette talte for at vederlaget i trinn 2 og 3 var vederlag for arbeid, ikke for aksjer.

Det var dermed et tydelig skille mellom vederlaget i trinn 1 og restvederlaget i trinn 2 og 3. Etter å ha drøftet alle momentene, anså Høyesterett at bare vederlaget i trinn 1 kunne være vederlag for aksjer. Restvederlaget må være vederlag for arbeidsplikt og karensklausul. Restvederlaget var betinget av at aksjonærene var ansatt i selskapet på utbetalingstidspunktet. Aksjonærene ble heller ikke kompensert for karensklausulen på annen måte.

Høyesterett konkluderte med at restvederlaget var vederlag for arbeidsinnsats og karensklausul. Restvederlaget var på den måten foranlediget av selgernes arbeidsinnsats, og måtte skattlegges som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

6 Sammenligning

I dette kapittelet følger en sammenligning av grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt, og grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt. Grensene ble drøftet hver for seg i oppgavens kapittel 4 og 5.

Jeg vil først sammenligne kriteriene for de to grensedragningene. Jeg vil drøfte likheter og forskjeller ved kriteriene. Spørsmålet er om det er den samme grensen, eller om det er to forskjellige. I den forbindelse vil jeg trekke inn momenter fra kapittel 4 og 5.

Avslutningsvis vil jeg drøfte om grensedragningen representerer en tilfredsstillende løsning. Det er et spørsmål om kriteriene for grensedragningen er velbegrunnet.

6.1 Sammenligning av grensene

Et earn out-tilfelle ved salg av EPF handler om grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. Et earn out-tilfelle ved salg av aksjer angår grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt. Det er dermed snakk om to forskjellige regelsett.

Felles for grensene er at de begge angår grensen mot arbeidsinntekt. På den måten kan problemstillingen ses som et spørsmål om yttergrensen for regelen om arbeidsinntekt. Det er det som skaper likheter i de to gresedragningene.

Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) omhandlet grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt.

Ved salg av EPF vil gevinsten bli betegnet som goodwill. Goodwill skattlegges som virksomhetsinntekt, jf. sktl. § 5-30. Spørsmålet er om selgerens vederlag er goodwill eller arbeidsvederlag.

Grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt trekkes med utgangspunkt i begrepet goodwill. Høyesterett har fastslått at selgeren skal tenkes borte ved beregningen av goodwill. Det innebærer at goodwill som er avhengig av selger som person for å bli realisert, må holdes utenfor ved beregningen av goodwill. Slik goodwill blir kalt for personavhengig goodwill.

Ved å henvise til drøftelsen av sktl. § 5-10 foretatt av tidligere rettspraksis, fastslår retten at personavhengig goodwill vil være ”foranlediget” av selgers innsats. Den personavhengige goodwillen oppfyller dermed tilknytningskravet i sktl. § 5-10, og er ”vunnet” ved arbeid.

Personavhengig goodwill faller dermed utenfor goodwill, samtidig som det oppfyller tilknytningskravet i sktl. § 5-10.

Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) omhandlet grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt.

Grensen mellom arbeidsinntekt og kapitalgevinst trekkes med motsatt utgangspunkt. Høyesterett har valgt å ta utgangspunkt i sktl. § 5-10 ved gresedragningen mellom arbeidsinntekt og kapitalgevinst. Kriteriet for å anse en fordel som arbeidsinntekt, er at den må være ”vunnet” ved arbeid.

For å fastsette hva som må til for at en fordel er vunnet ved arbeid, ble det henvist til Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg). Høyesterett stadfestet at en fordel vil være ”vunnet” ved arbeid når den er foranlediget av selgeres innsats. For å utdype når en fordel vil være foranlediget av selgers arbeid, henviste Høyesterett til at utsagnet om at selgeren skal tenkes borte ved fastsettelse av goodwill.

Ved grensedragningen mellom arbeid- og kapitalinntekt, kan regelen forstås som at selgeren skal tenkes borte ved fastsettelsen av kapitalgevinsten. På den måten får reglene om goodwill betydning også for grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt, selv om det ikke beregnes goodwill her.

Retten baserte grensedragningen mellom arbeid- og kapitalinntekt, på kriteriene for grensedragningen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. Høyesterett uttalte at de rettslige kriteriene om sontringen likevel ville være de samme.⁷⁹

Betydningen av markedslønn til selger, og interessefellesskap mellom partene ble på samme måte stadfestet av Høyesterett i Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit). Momentene har dermed samme betydning for begge grensedragningene.

En forskjell ved grensedragningene, er at karensklausulen ble tillagt mye større vekt i Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) enn i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg). I begge sakene ble selgeren pålagt konkurranseforbud. Dette ble tillagt stor vekt i Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit), men ble nesten ikke nevnt i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg).

Det tyder på at karensklausul kan ha større betydning for grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt, enn for grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt. Det er derimot usikkert

⁷⁹ Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) avsnitt 52

om dette gjelder som et generelt prinsipp for grensedragningen, eller om det kun gjaldt i dette tilfelle.

Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) stadfestet at grensedragningen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt, og mellom arbeid- og kapitalinntekt, i stor grad bygger på de samme rettslige kriteriene. Det kan gi inntrykk av at det i stor grad handler om den samme grensen, det vil si om yttergrensen av arbeidsinntekt. Derimot fremstår det for meg som usikkert om dette er sikker rett. Jeg lar i den sammenheng spørsmålet om det er én eller to grenser stå åpent.

6.2 En velbegrunnet grensedragning?

I det følgende vil jeg drøfte hvorvidt det er riktig av Høyesterett å behandle grensedragningene likt. Deretter vil jeg drøfte om kriteriene for grensedragningen er velbegrunnet.

Som nevnt ovenfor, er utgangspunktet at de to grensene bygger på de samme rettslige kriteriene. Det ble bekreftet av Høyesterett i Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit).

Begge grensene avgrenser mot regelen om arbeidsinntekt i sktl. § 5-10. Grensen kan dermed betraktes som et spørsmål om arbeidsregelens yttergrense. I Rt. 2009 s. 813 (Gaard/ Tveit) ble ikke grensen mot kapitalgevinst, jf. sktl. § 5-1(2), drøftet i det hele tatt. Det skaper et inntrykk av at dersom et vederlag anses som ”vunnet” ved arbeid, er det ikke nødvendig å drøfte alternativet. Inntrykket er at arbeidsregelen gjelder lengst.

Som nevnt i kapittel 2.4 oppstår avgrensingsproblemer mellom arbeid- og virksomhetsinntekt i flere sammenhenger. I earn out-tilfelle endrer denne grensen karakter. Det har sammenheng med at grensen i slike tilfelle gjelder klassifiseringen av goodwill.

Som nevnt tidligere, vil gevinst ved salg av et EPF bli betegnet som goodwill. Goodwill er dermed en slags kapitalgevinst i virksomhet, som skattlegges som virksomhetsinntekt, jf. sktl. § 5-30. I den forbindelse er ikke grensen mellom arbeid- og virksomhetsinntekt så

forskjellig fra grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt. Det kan tale for at det er riktig av Høyesterett å behandle grensene under ett.

Spørsmålet i Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) var om vederlaget skulle skattlegges som goodwill, det vil si som gevinst i virksomhet, eller som arbeidsinntekt. Grensen blir dermed svært lik grensen mellom arbeid- og kapitalinntekt.

Likhetene nevnt ovenfor taler for å behandle gresedragningene likt. På den annen side er det fremdeles snakk om to forskjellige regelsett. Det taler mot en lik gresedragning. Etter mitt syn er det et åpent spørsmål om det er riktig av Høyesterett å behandle gresedragningene likt.

Det neste spørsmålet er om selve gresedragningen er velbegrunnet.

Høyesterett konkluderte med at personavhengig goodwill måtte holdes adskilt fra vanlig goodwill. Personavhengig goodwill var foranlediget av selgers innsats for kjøper, og måtte anses som vunnet ved arbeid, jf. sktl. § 5-10.

I Rt. 2008 s. 1307 (Alvdal Bygg) besto den personavhengige goodwillen av renommé, omdømme og fagkunnskap osv. Det er uten tvil verdier som er knyttet til Skogli. Verdiene var derimot knyttet til Skogli som person, ikke til hans fysiske arbeidsinnsats. Verdiene var knyttet til Skoglis kunnskap, til hans intellektuelle kapital. Den personavhengige goodwillen er betinget av at selgeren er tilgjengelig med sin intellektuelle kapital, ikke at han deltar i fysisk arbeid.

I sktl. § 4-2(1) g er ”kunnskap” unntatt fra formuesskatt. Det innebærer at kunnskap blir regnet for å være kapital i denne sammenhengen. Kunnskap blir også omtalt som intellektuell kapital. Ordlyden tilsier at det er en form for kapital. Dermed kan det virke litt merkelig at Høyesterett velger å klassifisere dette som arbeidsinntekt, jf. sktl. § 5-10.

Dersom Skogli ikke hadde tatt ansettelse i Alvdal Bygg, hadde det heller ikke vært noen tvil om at verdiene måtte klassifiseres som goodwill.

Jeg har ikke tilstrekkelig grunnlag for å si om Høyesterett har foretatt en riktig tolkning av sktl. § 5-10. Det er usikkert om kriteriene for grensedragningen er velbegrunnede.

Litteraturliste

Lovregister

- 1918 Lov om avslutning av avtaler, om fuldmagt og om ugyldige viljeserklæringer (avtaleloven) av 31. mai 1918 nr. 4
- 1967 Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) av 10. februar 1967
- 1980 Lov om ligningsforvaltning (ligningsloven) av 13. juni 1980 nr. 24
- 1985 Lov om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn (foretaksloven) 21. juni 1985 nr. 79
- 1997 Lov om folketrygd (folketrygdloven) av 28. februar 1997 nr. 19
- 1998 Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) av 17. juli 1998 nr. 56
- 1999 Lov om skatt av formue og inntekt (skatteloven) av 26. mars 1999 nr. 14
- 2009 Lov om kontroll om markedsføring og avtalevilkår mv. (markedsføringsloven) av 9. januar 2009 nr. 2
- 2012 Stortingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. For inntektsåret 2013 (Stortingets skattevedtak) av 27. desember 2012

Rettsavgjørelser

- Rt. 1958 s. 583 *Hagerup*
- Rt. 1974 s. 976 *Vesaas*
- Rt. 1979 s. 481 *Havrevold*
- Rt. 2000 s. 758 *Kruse Smith*
- Rt. 2000 s. 772 *Paulsen*
- Rt. 2000 s. 1739 *Pre Finans*
- Rt. 2001 s. 640 *Alst*
- Rt. 2003 s. 504 *Oppfinner*
- Rt. 2006 s. 420
- Rt. 2008 s. 343 *Hafslund Nett*

Rt. 2008 s. 1307 *Alvdal Bygg*
Rt. 2009 s. 105 *SEB Enskilda*
Rt. 2009 s. 813 *Gaard/Tveit*

Forarbeider

Ot.prop.nr. 86 (1997-1998) Ny skattelov

Uttalelser

Utvalget 1999 s.225

Ligningspraksis

Lignings ABC 2012/2013

Bøker

Zimmer *Lærebok i skatterett*. 6. utg. Oslo. 2009
Norsk internasjonal skatterett Henning Naas... [et.al.] Oslo. 2011
Knophs oversikt over Norges rett Kåre Lilleholt...[et.al.] 12. utg. Oslo, 2007

Artikler

Kvamme, Kristian *Aksjegevinster i grenseland mot arbeidsinntekter* I: Skatterett
Årg. 4 (2005)
Krohnstad, Morten *En delingsmodell for aksjegevinster?* I: Skatterett Årg. 1 (2006)
Foros

Nettdokumenter

Stoveland, Per Helge *Skattemessig behandling av goodwill ved overdragelse av personlig virksomhet til aksjeselskap*. 1999.
<http://www.magma.no/skattemessig-behandling-av-goodwill-ved-overdragelse-av-personlig-virksomhet-til-aksjeselskap> [sitert 1. april 2013]

- Pretor Advokat AS *Nyhetsbrev nr. 2. 2007.*
http://www.pretor.no/pdf/Pretor_nyhetsbrev_0207.pdf [sitert 1. April 2013]
- Trond *Vederlag ved salg av virksomhet-earn out. 2012.*
<http://www.skatterettsadvokaten.no/arbeidsplikt-ved-salg-av-virksomhet-earn-out/> [sitert 1. april]
- Connecto bedrifts-
megling AS *Hva er en earn out?*
<http://www.connecto.no/bedriftsmegling/artikler/bedriftsmegling-earn-out.html> [sitert 1. april]